

PROGRAMTANTERV

a

**22. Szociális
ágazathoz tartozó**

5 0922 22 02

**Kisgyermekgondozó, -nevelő
SZAKMÁHOZ**

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Szociális
- 1.2 A szakma megnevezése: Kisgyermekgondozó, -nevelő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0922 22 02
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Szociális ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13.	A képzés összes óraszám	1/13.	2/14.	A képzés összes óraszám
Évfolyam összes óraszám	252	324	442	431	666	2115	1131	984	2115
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	18	18	0	18
	Álláskereső	5				5	5		5
	Munkajogi alapismeretek	5				5	5		5
	Munkaviszony létesítése	5				5	5		5
	Munkanélküliség	3				3	3		3
Munkavállalói idegen nyelv (technikai szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62	62
	Az álláskereső lépései, álláshirdetések				11	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél				20	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás				11	11		11	11
	Állásinterjú				20	20		20	20
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	72	72	0	0	144	144	0	144
	Kommunikációs készségfejlesztés	18	26			44	44		44
	Viselkedéskultúra	36				36	36		36
	A reális énkép ismerete	18	28			46	46		46
	Konfliktuskezelés		18			18	18		18
	Pszichológia	36	36	0	0	72	72	0	72
	Általános és személyiséglélektani ismeretek	16				16	16		16
	Fejlődéslélektani alapok	12	12			24	24		24
	Szociálpszichológiai alapismeretek	8	12			20	20		20

	Családi mentálhigiéné		12				12	12		12
	Egészségügyi ismeretek	36	36	0	0	0	72	72	0	72
	Az emberi test felépítése	26					26	26		26
	Népegészségtani alapismeretek		12				12	12		12
	Gyógyszertani alapok	10					10	10		10
	Egészségkultúra		12				12	12		12
	Környezetvédelem és fenntarthatóság		12				12	12		12
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	32	22	0	0	0	54	54	0	54
	Az elsősegélynyújtás alapjai	4	2				6	6		6
	Elsődleges teendők vészhelyzetekben	4	2				6	6		6
	A segélyhívás folyamata, újraélesztés	4	2				6	6		6
	Eszméletlen sérült	4	6				10	10		10
	Baleseti sérülések	4	2				6	6		6
	Mérgezések	4	2				6	6		6
	Belgyógyászati állapotok és ellátásuk	8	6				14	14		14
	Társadalomismeret	36	36	0	0	0	72	72	0	72
	A mai magyar társadalom	18					18	18		18
	Demográfia és népesedés		18				18	18		18
	Család és háztartás		18				18	18		18
	Az emberi szükségletek rendszere	18					18	18		18
	Szociális ismeretek	22	122	0	0	0	144	144	0	144
	Szociális ellátórendszer ismerete	12					12	12		12
	A szociális segítség etikája		22				22	22		22
	Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel		24				24	24		24
	Krízis- kitől kérhetek segítséget	10					10	10		10
	Függőség - szenvedély		26				26	26		26

	Humán szolgáltatások		26				26	26		26
	Szociális gondoskodás		24				24	24		24
	Tanulási terület összórászáma	234	324	0	0	0	558	558	0	558
Gyermejkölési és gyermekvédelmi ismeretek	A gyermekek védelmének rendszere	0	0	0	36	62	98	0	98	98
	A gyermekvédelem kezdetei				24		24		24	24
	A gyermekvédelmi törvény jogi alapjai				12	5	17		17	17
	A gyermekek védelmének rendszere					15	15		15	15
	Gyermekevédelmi beavatkozást igénylő problémák					12	12		12	12
	A gyermekvédelem gyakorlata					15	15		15	15
	Csoportos problémamegoldó workshop					15	15		15	15
	A bölcsődei ellátás szervezési feladatai	0	0	0	50	22	72	50	22	72
	A bölcsőde működésének személyi feltételei				12		12	12		12
	A bölcsődei ellátás tárgyi feltételei				16		16	16		16
	A bölcsőde működésének feltételei				22		22	22		22
	A bölcsődei szolgáltatások működésének feltételei					22	22		22	22
	Otthont nyújtó ellátások	0	0	72	0	0	72	51	21	72
	Átmeneti gondozás lehetőségei			12			12	12		12
	A gyermek nevelésbe vétele			12			12	12		12
	Örökbefogadás			5			5	5		5
	Az otthont nyújtó ellátások személyi és tárgyi feltételei			43			43	22	21	43
	Tanulási terület összórászáma	0	0	72	86	84	242	101	141	242

Szakmai készségfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése	Tanulástechnikai módszerek, tanulás-technikai gyakorlatok	0	0	31	0	0	31	31	0	31
	A tanulást befolyásoló külső és belső tényezők			5			5	5		5
	A hatékony tanulás külső és belső tényezői			4			4	4		4
	Tanulási módszerek, eszközök szerepe a hatékony tanulásban			8			8	8		8
	A mai kor tanulási módszerei			5			5	5		5
	Saját élményű tanulás, élménypedagógia			4			4	4		4
	Szakmai tanulás a terepen, a professzionizmus modellje			5			5	5		5
	A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában	0	0	16	0	46	62	10	52	62
	A segítő hivatás és hatása a személyiségre			6			6	6		6
	Carl Rogers humanisztikus pszichológiája					12	12		12	12
	A Gordon módszer alkalmazása a kisgyermeknevelő munkájában					22	22		22	22
	Ericson fejlődésmodellje					12	12		12	12
	A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe			10			10	4	6	10
	Tanulási terület összórászama	0	0	47	0	46	93	41	52	93
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata	Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése	0	0	95	0	13	108	59	49	108
	Az egészséges és átlagostól eltérő fejlődés megítélése			8		8	16	8	8	16
	Méhen belüli fejlődés szakaszai és a fejlődést befolyásoló tényezők			5			5	5		5
	Méhen kívüli fejlődést befolyásoló tényezők			8		5	13	8	5	13
	A testi fejlődés nyomon követésének és mérésének gyakorlata			20			20	10	10	20
	A csecsemő és kisgyermek mozgásfejlődése			16			16	8	8	16

A csecsemő és kisgyermek kognitív fejlődése			20			20	10	10	20
A csecsemő és kisgyermek érzelmi fejlődése			18			18	10	8	18
A játéktevékenység fejlődése	0	0	0	97	47	144	97	47	144
A játék elméleti megközelítése				12		12	12		12
Játékelméletek				22		22	22		22
A játék fejlődése				26	12	38	26	12	38
Nehézségek a játékban				10		10	10		10
A játékpedagógia elvi alapjai				10		10	10		10
A kisgyermeknevelő feladata a játéktevékenységgel kapcsolatban				12		12	12		12
A szülők bevonása a játékba				5	5	10	5	5	10
Első lépések a művészetek felé					30	30		30	30
A kisgyermek gondozása	0	0	0	78	102	180	78	102	180
A gondozás fogalma, célja, feltételei				14		14	14		14
A gondozás, mint tevékenység				26	32	58	26	32	58
A gyermeki kompetenciafejlődés támogatása				12	22	34	12	22	34
Folyamatos napirend a bölcsődében					22	22		22	22
A gondozási tevékenység módszertana				26	26	52	26	26	52
A kisgyermek táplálása	0	0	62	0	0	62	62	0	62
A táplálék útja			8			8	8		8
A táplálás metodikája, a természetes táplálás			8			8	8		8
A táplálás metodikája, a mesterséges táplálás			8			8	8		8
A kevert táplálás és az elválasztás folyamata			10			10	10		10
A tápanyag összetevői			8			8	8		8
Az evést is tanulni kell			8			8	8		8

	A táplálási tevékenység módszertana			7			7	7		7
	A beteg gyermek táplálása			5			5	5		5
	Beteg gyermek ápolása a bölcsődében	0	0	48	48	12	108	48	60	108
	A beteg megfigyelése			12			12	12		12
	Az ápolás fogalma és folyamata			16			16	16		16
	Lázas beteg ellátása, lázcsillapítás			8			8	8		8
	Emésztőrendszeri és anyagcsere betegségek				12		12		12	12
	Veleszületett és szerzett betegségek				12		12		12	12
	Gyermekkori betegségek				24		24		24	24
	Szűrővizsgálatok és védőoltások					12	12		12	12
	Balesetek gyermekintézményekben			12			12	12		12
	Tanulási terület összórászáma	0	0	205	223	174	602	344	258	602
Differenciált szakmai ismeretek	Gyógypedagógiai ismeretek	0	0	0	0	62	62	0	62	62
	Gyógypedagógiai alapismeretek					20	20		20	20
	Gyógypedagógia területei					18	18		18	18
	Specifikus ellátási szükségletek					24	24		24	24
	Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai	0	0	0	46	93	139	46	93	139
	A bölcsőde működésével kapcsolatos dokumentáció				12	20	32	12	20	32
	A kisgyermeknevelő szakmai dokumentációs feladatai				12	22	34	12	22	34
	Gyermekotthoni dokumentáció ismeretei					20	20		20	20
	A kisgyermek megfigyelése				22	31	53	22	31	53

	Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában	0	0	0	58	37	95	23	72	95
	A pedagógiai kutatás jellemzői				12		12	12		12
	A pedagógiai kutatás lépései				12	10	22	7	15	22
	Hogyan készítek portfóliót?				12	7	19	4	15	19
	Szociometria készítésének gyakorlata				22	20	42		42	42
	Tanulási terület összórárszáma	0	0	0	104	192	296	69	227	296
Családpedagógiai ismeretek	Pszichológiai és pedagógiai ismeretek	0	0	26	0	46	72	0	72	72
	A személyiség fejlődéséről tanult alapismeretek összefoglalása			26			26		26	26
	Szociálpszichológiai ismeretek					46	46		46	46
	Családi mentálhigiéné	0	0	82	10	0	92	0	92	92
	A családról szerzett alapismeretek összefoglalása			22			22		20	20
	Családi mentálhigiéné			22			22		20	20
	A család elégtelen működése			12			12		10	10
	A kisgyermekkorai nevelés gyakorlata			26	10		36		42	42
	Családközpontú nevelés a bölcsődében	0	0	10	8	62	80	0	80	80
	A nevelés-gondozás alapelvei					20	20		20	20
	A szülői kompetencia támogatása			10	8	12	30		30	30
	Kapcsolattartási formák					30	30		30	30
	Tanulási terület összórárszáma	0	0	118	18	108	244	0	244	244
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0	0	0	200			200		

3 A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

3.1 Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

18/18 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A Munkavállalói ismeretek tanulási terület elsajátításával a tanuló önismeretet szerez, meghatározza a céljait. Megismerkedik környezete munkaerőpiaci helyzetével. Megtanulja, milyen foglalkoztatási formában tud majd elhelyezkedni munkavállalóként. Megismeri, hogy tanulói jogviszonyában is foglalkoztatható szakképzési munkaviszony keretében. Megtanulja az ehhez a jogviszonyhoz kapcsolódó jogait és kötelezettségeit. A tanuló megismeri a munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismereteket, amelyeket a gyakorlati, mindennapi tevékenysége során alkalmazni tud.

3.1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy

18/18 óra

3.1.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

3.1.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

3.1.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

3.1.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.1.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Megfogalmazza saját karriercéljait.	Ismeri saját személyisége jellemvonásait, annak pozitívumait.	Teljesen önállóan	Önismerete alapján törekszik céljai reális megfogalmazására. Megjelenésében igényes, viselkedésében visszafogott. Elkötelezett a szabályos foglalkoztatás mellett. Törekszik a saját munkabérét érintő változások nyomon követésére.	
Szakképzési munkaviszonyt létesít.	Ismeri a munkaszerződés tartalmi és formai követelményeit.	Instrukció alapján részben önállóan		
Felismeri, megnevezi és leírja az álláskeresés módszereit.	Ismeri a formális és informális álláskeresési technikákat.	Teljesen önállóan		Internetes álláskeresési portálokon információkat keres, rendszerez.

3.1.1.6 A tantárgy témakörei

3.1.1.6.1 Álláskeresés

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, szakképzések szerepe, képzési támogatások (ösztöndíjak rendszere) ismerete

Álláskeresői módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága

3.1.1.6.2 Munkajogi alapismeretek

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony

A tanulót érintő szakképzési munkaviszony lényege, jelentősége

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idegnyomunka és alkalmi munká)

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munká

3.1.1.6.3 Munkaviszony létesítése

Felek a munkajogviszonyban. A munkaviszony alanyai

A munkaviszony létesítése. A munkaszerződés. A munkaszerződés tartalma.

A munkaviszony kezdete létrejötte, fajtái. Próbaidő

A munkavállaló és munkáltató alapvető kötelezettségei

A munkaszerződés módosítása

Munkaviszony megszűnése, megszüntetése

Munkaidő és pihenőidő

A munka díjazása (minimálbér, garantált bérminimum)

3.1.1.6.4 Munkanélküliség

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ). Álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel

Az álláskeresői ellátások fajtái

Álláskeresői számára nyújtandó támogatások (vállalkozóvá válás, közfoglalkoztatás, képzések, utazási költség-támogatások)

Szolgáltatások álláskeresői (munkaerő-közvetítés, tanácsadás)

Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES)

3.2 Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület (technikus szakmák esetén)

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

62/62 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Állások megpályázása idegen nyelven. Önéletrajz és motivációs levél megfogalmazása, az állásinterjú során hatékony idegen nyelvű kommunikáció.

3.2.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

62/62 óra

3.2.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók idegen nyelven is képesek legyenek álláshirdetésre jelentkezni, ismerjék az álláskeresés lépéseit, hatékonyan és eredményesen meg tudják valósítani a kommunikációs célokat egy állásinterjú során.

Megértsek a munkájukhoz kapcsolódó idegen nyelvű álláshirdetéseket, képesek legyenek a munkavállaláshoz kapcsolódóan egyszerű formanyomtatványokat kitölteni, önéletrajzot írni és motivációs levelet a formai és tartalmi követelményeknek megfelelően megfogalmazni, megértsek egy munkaszerződés alapvető idegen nyelvi fordulatait, kifejezéseit.

Az állásinterjú során legyenek képesek idegen nyelven, személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni. Az állásinterjú bevezető részében, az általános társalgás során feltett kérdéseket meg tudják válaszolni. Az interjú során tudjanak szándékaikról, elképzeléseikről, jövőbeli terveikről beszélni. Ki tudják fejezni erősségeiket, gyengeségeiket. Rendelkezzenek megfelelő szókinccsel ahhoz, hogy tanulmányaikról és munkatapasztalatukról be tudjanak számolni. Megértsek az adott cég/vállalat honlapján közzétett információkat, és ezzel kapcsolatosan kérdéseket, véleményt tudjanak formálni.

A tantárgy az utolsó évfolyamon kerül oktatásra, így épít a tanulók közismereti tantárgyak keretében elsajátított idegennyelv-tudására, alapvető mondatszerkesztési ismereteikre, valamint a főbb igeidők ismeretére. A tantárgy tanulása során a tanuló ezen ismereteit aktiválja és a munkavállalói szókinccset is alkalmazva gyakorolja.

3.2.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A tantárgy tanítása idegen nyelven zajlik, ezért az oktatónak rendelkeznie kell az adott idegen nyelvből nyelvtanári végzettséggel.

3.2.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

3.2.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.2.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Internetes álláskereső oldalakon és egyéb fórumokon (újsághirdetések, szaklapok, szakmai kiadványok stb.) álláshirdetéseket keres. Az álláskeresőzéshez használja a kapcsolati tőkéjét.	Ismeri az álláskeresőt segítő fórumokat, álláshirdetéseket tartalmazó forrásokat, állásokat hirdető vagy álláskeresőzésben segítő szervezeteket, munkaközvetítő ügynökségeket.	Teljesen önállóan	Törekszik kompetenciáinak reális megfogalmazására, erősségeinek hangsúlyozására idegen nyelven. Nyitott szakmai és személyes kompetenciáinak fejlesztésére. Törekszik receptív és produktív készségeit idegen nyelven fejleszteni (olvasott és hallott szöveg értése, íráskészség, valamint beszédprodukció). Szakmája iránt elkötelezett. Megjelenése visszafogott, helyzethez illő. Viselkedésében törekszik az adott helyzetnek megfelelni.	Hatékonyan tudja álláskeresőzéshez használni az internetes böngészőket és álláskereső portálokat, és ezek segítségével képes szakmájának, végzettségének, képességeinek megfelelően álláshirdetéseket kiválasztani.
A tartalmi és formai követelményeknek megfelelő önéletrajzot fogalmaz.	Ismeri az önéletrajz típusait, azok tartalmi és formai követelményeit.	Teljesen önállóan		Ki tud tölteni önéletrajzsablonokat, pl. Europass CV-sablon, vagy szövegszerkesztő program segítségével létre tud hozni az adott önéletrajztípusoknak megfelelő dokumentumot.
A tartalmi és formai követelményeknek megfelelő motivációs levelet ír, melyet a megpályázzandó állás sajátosságaihoz igazít.	Ismeri a motivációs levél tartalmi és formai követelményét, felépítését, valamint tipikus szófordulatait az adott idegen nyelven.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő program segítségével meg tud írni egy önéletrajzot, figyelembe véve a formai szabályokat.
Kitölti és a munkaadóhoz eljuttatja a szükséges nyomtatványokat és dokumentumokat az álláskereső folyamatának figyelembevételével.	Ismeri az álláskereső folyamatát.	Teljesen önállóan		Digitális nyomtatványok kitöltése, szövegek formai követelményeknek megfelelő létrehozása, e-mailek küldése és fogadása, csatolmányok letöltése és hozzáadása.
Felkészül az állásinterjúra a megpályázni kívánt állásnak megfelelően, a céljait szem előtt tartva kommunikál az interjú során.	Ismeri az állásinterjú menetét, tisztában van a lehetséges kérdésekkel. Az adott szituáció megvalósításához megfelelő szókinccsel és nyelvtani tudással rendelkezik.	Teljesen önállóan		A megpályázni kívánt állással kapcsolatban képes az internetről információt szerezni.

Az állásinterjú, az állásinterjúra érkezéskor vagy a kapcsolódó telefonbeszélgetések során csevegést (small talk) kezdeményez, a társalgást fenntartja és befejezi. A kérdésekre megfelelő válaszokat ad.	Tisztában van a legáltalánosabb csevegési témák szókincsével, amelyek az interjú során, az interjút megelőző és esetlegesen követő telefonbeszélgetés során vagy az állásinterjúra megérkezéskor felmerülhetnek.	Teljesen önállóan		
Az állásinterjúhoz kapcsolódóan telefonbeszélgetést folytat, időpontot egyeztet, tényeket tisztáz.	Tisztában van a telefonbeszélgetés szabályaival és általános nyelvi fordulataival.	Teljesen önállóan		
A munkaszerződések, munkaköri leírások szókincsét munkájára vonatkozóan alapvetően megérti.	Ismeri a munkaszerződés főbb elemeit, leggyakrabban idegen nyelvű kifejezéseit. A munkaszerződések, munkaköri leírások szókincsét értelmezni tudja.	Teljesen önállóan		

3.2.1.6 A tantárgy témakörei

3.2.1.6.1 Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

A tanuló megismeri az álláskeresés lépéseit, és megtanulja az ahhoz kapcsolódó szókincsét idegen nyelven (végzettségek, egyéb képzettségek, megkövetelt tulajdonságok, szakmai gyakorlat stb.).

Képessé válik a szakmájához kapcsolódó álláshirdetések megértésére, és fel tudja ismerni, hogy saját végzettsége, képzettsége, képességei mennyire felelnek meg az álláshirdetés követelményeinek. Az álláshirdetésnek és szakmájának megfelelően begyakorolja az egyszerűbb, álláskereséssel kapcsolatos űrlapok helyes kitöltését.

Az álláshirdetések és az űrlapok szövegének olvasása során a receptív kompetencia fejlesztése történik (olvasott szöveg értése), az űrlapkitöltés során pedig produktív kompetenciákat fejlesztünk (írás-készség).

3.2.1.6.2 Önéletrajz és motivációs levél

A tanuló megtanulja az önéletrajzok típusait, azok tartalmi és formai követelményeit, tipikus szófordulatait. Képessé válik saját maga is a nyelvi szintjének megfelelő helyességgel és igényességgel, önállóan megfogalmazni önéletrajzát.

Megismeri az állás megpályázásához használt hivatalos levél tartalmi és formai követelményeit. Begyakorolja a gyakran használt tipikus szófordulatokat, szakmájában használt gyakori kifejezéseket, valamint a szakmája gyakorlásához szükséges kulcsfontosságú kompetenciák kifejezéseit idegen nyelven. Az álláshirdetések alapján begyakorolja, hogyan lehet az adott hirdetéshez igazítani levelének tartalmát.

3.2.1.6.3 „Small talk” – általános társalgás

A small talk elengedhetetlen része minden beszélgetésnek, így az állásinterjúnak is. Segíti a beszélgetésben részt vevőket ráhangolódni a tényleges beszélgetésre, megtöri a kínos csendet, oldja a feszültséget, segít a beszélgetés gördülékeny menetének fenntartásában és a beszélgetés lezárásában. Fontos, hogy a small talk során érintett témák semlegesek legyenek a beszélgetőpartnerek számára, és az adott szituációhoz, fizikai környezethez passzoljanak. Ilyen tipikus témák lehetnek pl. időjárás, közlekedés (odajutás, parkolás, épületen belüli tájékozódás), étkezési lehetőségek (cégnél, környéken), család, hobbi, szabadidő (szórakozás, sport). A tanulók begyakorolják a kérdésfeltevést és a beszélgetésben való aktív részvétel szabályait, fordulatait.

Az állásinterjút megelőzően gyakran telefonos egyeztetésre is sor kerül, ezért a tanulónak fontos a telefonbeszélgetések szabályait és fordulatait is megismernie, elsajátítania.

A témakör során elsősorban a tanulók produktív kompetenciája fejlődik (beszédkészség), de a témához kapcsolódó internetes videók és egyéb hanganyagok hallgatása során receptív készségeik is fejlődnek (hallás utáni értés).

3.2.1.6.4 Állásinterjú

A témakör végére a tanuló képes viszonylagos folyékonysággal, hatékony kommunikációt folytatni az állásinterjú során. Be tud mutatkozni szakmai vonatkozással is. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókinccset, amely alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. Ki tudja emelni erősségeit, és kérdéseket tud feltenni a betölteni kívánt munkakörrel kapcsolatosan.

A témakör tanulása során elsajátítja a közvetlenül a szakmájára vonatkozó, gyakran használt kifejezéseket.

A témakör tanítása során az állásinterjú lefolytatásán kívül fontos, hogy a tanuló ismerje a munkaszerződés azon szakkifejezéseit, részeit is, amelyek szakmájához kötődhetnek.

A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

A témakör során elsősorban a tanuló produktív kompetenciája fejlődik (beszédkészség), de a témához kapcsolódó videók és egyéb hanganyagok hallgatása során a receptív készségek is fejlődnek (hallás utáni értés), valamint a munkaszerződés-minták szövegének olvasása során az olvasott szövegértés is fejleszthető.

3.3 Szociális ágazati alapoktatás megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

558/558 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A szociális ágazat a gyermekjóléti alapellátáshoz- beleértve a bölcsődei ellátást is-, a gyermekvédelmi szakellátáshoz, a javítóintézeti ellátáshoz és a szociális ellátáshoz tartozó szolgáltatásokat foglalja magába. Cél, az embert szerető és jogait tisztelő a szükségletekhez igazodó szolgáltatási tevékenységek elsajátítása, a testi, szellemi, szociális jólét elősegítése. Az alapképzés alatt fejlődik a tanulók önismerete, önmagukkal és másokkal szembeni felelősségérzete, kommunikációja. A képzés alatt megismerik az ágazatra jellemző értékeket, a humánus, a másik ember irányába tanúsított tisztelet és elfogadás képviselését, továbbá a szakmaterület tanításának megalapozásához szükséges készségeket, ismereteket.

3.3.1 Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy

144/144 óra

3.3.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók pályaszocializációjának, szakmai identitásának elősegítése. A tantárgy tanításának célja a verbális és nonverbális kommunikációs technikák olyan szintű elsajátíttatása, melynek birtokában a tanuló képes lesz gondolatának, véleményének a közösségi normák szerinti megfogalmazására, álláspontjának megvédésére, indoklására és érvelésére. A tanulók önbizalmának, kompetenciáinak, készségeinek fejlesztése, melyek segítenek a képzésben résztvevők számára, hogy önmagukat és társaikat jobban megismerjék, az itt elsajátított gyakorlati ismereteket és készségeket a saját életükben és a segítség területén is hasznosítani tudják. A személyiségfejlesztő foglalkozások célkitűzése, hogy olyan ingereket adjon, és oly módon hasson az egyénre, aminek következtében változások induljanak el az egyénben az önreflexió fejlesztésével.

3.3.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Pszichológus, viselkedéselemző, mentálhigiénés szakember, aki legalább 5 éves igazolt csoportvezetői tapasztalattal rendelkezik

3.3.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Osztályfőnöki órák tematikus tananyagai - önismeret, társismeret. A tanulóknak a családjukban, intézményekben, kortárs csoportokban, társadalmi közegekben szerzett eddigi élettapasztalataira, önismeretére és személyiségének jellemzőire alapozva folynak a tréningszerű foglalkozások, ahol a kölcsönös interakciók során felmérhetik saját és mások hatását a társas helyzetekben, társas kapcsolatokban.

3.3.1.4 A képzés órakeretének legalább 90%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti és alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikáció módjait	A kommunikáció fogalma, jelentősége, csatornái	Teljesen önállóan	Vállalja az önprezentációt, mások jelenlétében. Kész a családi identitás, szerepek megismerésére, önkifejezés gyakorlására. Alkalmazza az önismeretfejlesztés, és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.	Digitális kommunikációs eszközök használata
Ismerteti és alkalmazza az eredményes kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályait, elvárásait	A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők.	Teljesen önállóan		Online felületek ismerete, használata.
Betartja a meta-kommunikáció távolsági zónáit, szabályozza térközét.	Non-verbális kommunikáció, meta-kommunikáció, proxémika	Teljesen önállóan		
Kommunikációja során bizalmi légkört alakít ki.	A kapcsolattartás szabályai, elvárásai.	Teljesen önállóan		
Alkalmazza az önismeretfejlesztés, a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit.	A személyiségfejlesztés eszközei, technikái, kongruencia helyzeti megjelenései.	Teljesen önállóan		Digitális eszközök - visszacsatolás saját kommunikációja fejlesztésére
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	Konfliktuselméletek.	Teljesen önállóan		
Ismerteti a szakmai titoktartás szabályait.	Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a szociális szolgáltatások területén, az intézmények etikai kódexei, a szociális szakemberek kompetencia határai.	Teljesen önállóan		
Ismerteti az önelemzést, az önreflektivitás szerepét, valamint a reflektálás módszereit.	A személyiség, énkép összetevői, elemei. Reflexió fogalma, módjai, hatása a személyiségre.	Instrukció alapján részben önállóan		Videofilmek, kisfilmek - saját viselkedési repertoár fejlesztésére.

3.3.1.6 A tantárgy témakörei

3.3.1.6.1 Kommunikációs készségfejlesztés

A kommunikáció fogalma, célja, csatornái

A verbális kommunikáció

A nem verbális kommunikáció

Metakommunikációs jelek
Kongruencia a kommunikációban
Mások kommunikációjának megfigyelése, elemzése
Saját kommunikáció reális észlelése
Saját szükségletekről és érzésekről szóló üzenetek közlése
Társak visszajelzéseinek fogadása
Kapcsolatteremtő készség fejlesztése a pozitív énkép függvényében

3.3.1.6.2 Viselkedéskultúra

Az etikett és protokoll szabályai a mindennapi életben
A mindennapi viselkedéskultúra alapnormáinak elsajátítása
Az udvarias és asszertív viselkedés szabályai
Bizalmi légkör kialakítása
Kapcsolatteremtés szabályai
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai
Bemutakozás illemtana – az első benyomás jelentősége
Köszönési formák
Telefonálás illemtana
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana
A társas kapcsolatok területén való bánásmód irányelveinek alkalmazása szituációs gyakorlatok keretében
A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái
A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése
A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjai

3.3.1.6.3 A reális énkép ismerete

A saját én tartalmai, tudatos identitás, a személyiség belső mozgásai, dinamizmusai
Az érett, felnőtt személyiség fogalma és aspektusai
A szerzett viselkedésminták, értékek és belső késztetések összehangolása
A személyén belüli érzelmi-indulati ellentmondások
A másik emberre adott reakcióinak sokszínű élményhátttere
Agresszió fogalma és kezelése
A személyes kompetencia hatása a környezetre
A mentálhigiénés jóllét állapotának jellemzői
Rekreációs lehetőségek

3.3.1.6.4 Konfliktuskezelés

A konfliktus fogalma, felismerése
Konfliktuskezelési stratégiák
Kommunikáció konfliktushelyzetekben
Konfliktuskezelő stratégiák felmérése és a stratégiák összefüggései
A hatékony konfliktuskezelés gyakorlata
A konfliktuskezelés a családi kapcsolatokba
A konfliktuskezelés a baráti kapcsolatokban
A szakmai kommunikáció, a kulturált vitakészség és a konfliktuskezelés fejlesztése
A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazás

3.3.2 Pszichológia tantárgy

72/72 óra

3.3.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A saját-, illetve mások lelki folyamatainak ismerete, értelmezése és kezelése. A fejlődéslélektan törvényszerűségeinek, sajátosságainak megismerése és a társas kapcsolatok hatásmechanizmusának ismerete és alkalmazása.

3.3.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Viselkedéselemző, pszichológus, mentálhigiénés szakember, pedagógia szakos tanár

3.3.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Szakmai tartalmak: Készség és személyiségfejlesztés: énkép, önismeret-, társismeret.

Társadalomismeret: a család és a csoport alapvető fogalmi rendszere

3.3.2.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Érzelmeket felismer, értelmez és kezel	A pszichológia fogalma, területei és vizsgálómód-szerei. A lelki folyamatok rendszere és összefüggései. Az érzelmek jelentősége az emberek életében, az érzelmi intelligencia.	Teljesen önállóan	Elfogadó, a máságot tisztelő segítségnyújtás. Rugalmas alkalmazkodás a környezetéhez, és a változtatás képessége. Türelmes önmagával és másokkal szemben is. Problémaérzékeny, következetes, felelősségteljes a feladatok kivitelezésében. Együttműködő, képes hatékony és eredményes lenni egy csoport tagjaként.	Digitális felvételek készítése, visszacsatolás, érzelmi intelligencia fejlesztése
Szituációhoz illő cselekvést végez.	Motívumok rendszere, a motiváció folyamata, motívumtanulás, motívált viselkedés, elsődleges és másodlagos motívumok, a személyiség fogalma és összetevői	Teljesen önállóan		Videófilmek készítése, azok elemzése.
Érzelmi "életút-térképet" készít.	A fejlődéslélektan szabályai, törvényszerűségei, befolyásoló tényezői. Életkori periodizáció és a szakaszok fejlődési sajátosságai, jellemzői. A korai anya-gyermek kapcsolat jelenlétége.	Instrukció alapján részben önállóan		Excel: grafikonok, diagramok, digitális térképek készítése

Adott kritériumoknak megfelelő játékot készít, állít össze.	A játék fogalma, funkciója, jellemzői. A játékok szerepe az emberek életében. A játékok típusai.	Teljesen önállóan		Infógrafika
Felmérést készít-csoport belső viszonyainak elemzése, szociometria.	A csoport fogalma, típusai. A csoport belső szerkezete, a csoport elemzése, az egyén társas kapcsolatainak rendszere, a csoportnorma.	Instrukció alapján részben önállóan		Google űrlapok, excel ismerete és alkalmazása
Egyszerű pszichológiai jelenségeket értelmez, elemez és ábrázol.	A szociálpszichológia fogalma, területei, vizsgálómódszerei. Személyiség-lelés. Társas befolyásolás egymásra hatások.	Instrukció alapján részben önállóan		diagramok, ábrák - infógrafika
Családi kapcsolatot ábrázol.	A család fejlődési ciklusai, családi szerepek, a családtagok helye és szerepe a családi rendszerben.	Instrukció alapján részben önállóan		ábrák, kapcsolati hálók digitális ábrázolása

3.3.2.6 A tantárgy témakörei

3.3.2.6.1 Általános és személyiség-lélektani ismeretek

A témakör betekintést nyújt a lelki jelenségek világába, és a személyiség-lélektan alapvető ismereteivel a személyiség megértéséhez nyújt értelmezési keretet.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A pszichológia fogalma, tárgya, feladata és vizsgáló módszerei

A megismerési (kognitív) folyamatok rendszere

Az érzelmek világa

A cselekvés lélektana

A személyiség fogalma, összetevői, befolyásoló tényezői

Személyiségelméletek

3.3.2.6.2 Fejlődés-lélektani alapok

A témakör az életkori szakaszok mentén a fejlődési sajátosságokkal, a fejlődést befolyásoló tényezőkkel és a korai anya-gyermek kapcsolat jelentőségével foglalkozik. Alapvető ismereteket nyújt a játékpedagógia-, játépszichológia témaköréből.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A fejlődés fogalma, befolyásoló tényezői.

A fejlődés zavarai.

Fejlődési sajátosságok, életkori jellemzők.

A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége, - nyereségek és veszteségek.

A kötődés és szeparáció.

Kötődéselméletek, kötődési mintázatok.

Hospitalizmus

A játék pedagógiája és pszichológiája

3.3.2.6.3 Szociálpszichológiai alapismeretek

A témakör a társas kapcsolatok pszichológiájával, a csoportlélektannal, és a társadalomban zajló pszichológiai jelenségekkel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A szociálpszichológia fogalma, tárgya, területei és funkciója

Személyészlelés

Társas kapcsolatokat befolyásoló jelenségek.

Csoportlélektan

A szerep, szereptanulás, szocializáció, nevelési stílusok

Konformitás, norma, deviancia.

3.3.2.6.4 Családi mentálhigiéné

A témakör a család szerepével, jelentőségével, fejlődési életciklusaival foglalkozik.

Ismeretet nyújt a család lelki egészségét védő, illetve lelki egészséget veszélyeztető tényezőiről.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A család fejlődési életciklusai

Családi szerepek, családi konfliktusok

A családtagok helye és szerepe a családi rendszerben

A család lelki egészségének összetevői

Krízishelyzetek a családban.

A család elégtelen, hibás működése

Prevenációs eszközök és technikák

3.3.3 Egészségügyi ismeretek tantárgy

72/72 óra

3.3.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

Az egészségkultúrának és a betegség-profilaktikus gondolkodásmódnak a kialakítása. Az emberi test holisztikus megismerése, a társadalomban leggyakrabban előforduló betegségek, illetve a társadalom mindenkori működésével való összefüggésük ismerete.

3.3.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles egyetemi ápoló, diplomás ápoló, egészségügyi szakoktató, egészségügyi tanár

3.3.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Közismeret: Biológia 8. osztály, Az ember szervezete és egészsége

3.3.3.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Modellezi az emberi testet.	Az emberi test felépítése és működése: síkok és irányok, sejtek, szövetek, a szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe	Teljesen önállóan	Együttműködő és figyelmes legyen. Figyelme koncentrált, bizonyos helyzetekben megosztásra legyen képes. Következetes, rendszerszemléletű. Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése. Helyzetfelismerő-, helyzet-elemző-, problémamegoldó képességével tudjon egészségtudatosan élni és környezetében változást előidézni. Környezettudatos magatartás.	3D atlasz értelmezése
Összefüggő diagramok készítésével elemző munkát végez, kiszűri a rizikószemélyeket	Az életmód, a népbetegség fogalma, kialakulásának tényezői, az életmód és a betegségek kapcsolatainak ismerete, betegségek tünettana	Instrukció alapján részben önállóan		excel, táblázatkezelés
Ismerteti az alap gyógyszercsoportokat, - felvilágosít, tanácsot ad a házipatika összeállításában.	Gyógyszertani alapfogalmak, a gyógyszerek hatásmechanizmusa, adagolása, gyógyszerformák és gyógyszer-csoportok.	Instrukció alapján részben önállóan		ppt. ismerete, használata, prezentáció készítése.
Prevenációs programot készít.	Egészségkultúra fogalmi rendszere, egészség- betegség kapcsolatrendszer, lelki egészségvédelem eszközei, technikái	Teljesen önállóan		Infografika készítése.
Környezetét védi, környezettudatosan él.	Környezetvédelem alapismeretei, alapelvei, öko-lábnym fogalma, mérése	Teljesen önállóan		internetes kereső-programokat és böngészőket alkalmaz, digitális térben tájékozódik

3.3.3.6 A tantárgy témakörei

3.3.3.6.1 Az emberi test felépítése

A témakör az emberi szervezet és a szervrendszerek felépítésével és működésével foglalkozik. Az alábbi témákat dolgozza fel:

Síkok és irányok

Sejtek és szövetek

Szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe.

Mozgás szervrendszer, keringés-, emésztés-, kiválasztás-, szaporító szervrendszer.

Érzékszervek és az idegrendszer.

3.3.3.6.2 Népegészségtani alapismeretek

A témakör a mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségekkel, az életmód és a betegségek összefüggésével foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

Életmód és betegség.

Népbetegségek – nem fertőző betegségek

Járványtani alapismeretek

Fertőző betegségek

3.3.3.6.3 Gyógyszertani alapok

A témakör a gyógyszerertani alapfogalmakkal, a gyógyszerek alkalmazásának legfontosabb ismereteivel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A gyógyszerek fogalma, hatásmechanizmusa

A gyógyszerek adagolása

Gyógyszerformák

Gyógyszercsoportok

3.3.3.6.4 Egészségkultúra

A témakör a holisztikus egészségszemlélet és a betegség-profilaktikus gondolkodásmód kérdéseivel foglalkozik. Az alábbi témákat dolgozza fel:

Egészségkultúra fogalmi rendszere, összetevői

Az egészség megőrzését szolgáló területek

Lelki egészségvédelem: technikák és eszközök

A szenvedélyek világa

Tudatos, biztonságos, felelős szexuális és családi élet

Prevenció témakör részletes kifejtése

3.3.3.6.5 Környezetvédelem és fenntarthatóság

Környezetvédelem

Fenntartható fejlődés

A környezet legfontosabb elemei: föld, víz, levegő, élővilág, épített környezet

A környezetvédelem feladata, alapelvei

Természetvédelem törvényi háttere

Globális környezeti problémák:

Légszennyezés, légszennyező anyagok káros hatásai

Légkörhöz kapcsolódó globális problémák

Vízszennyezés, talajszennyezés

Hulladékgazdálkodás alapelvei

Hulladék csoportosítása (keletkezés jellege, eredete, halmazállapota, környezeti hatása szerint)

Hulladékok környezetkárosító hatásai

Hulladékhierarchia / hulladékpiramis/

Hulladékhasznosítás, hulladékártalmatlanítás

3.3.4 Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy

54/54 óra

3.3.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A segélynyújtó segítőkész, empátikus attitűdjének kialakítása. Gyakorlati képzésen keresztül ismeretet adni a váratlanul bekövetkező sérülések, egészségkárosodások felismerésére, alapszintű ellátás biztosítására, az állapot további romlásának lehetőség szerinti megakadályozására az orvosi segítség megérkezéséig.

3.3.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Orvos, diplomás ápoló, okleveles ápoló, egészségügyi szaktanár, egészségügyi szakoktató, mentőtiszt

3.3.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia 8. osztály Az ember létfenntartó szervei, az életműködések szabályozása témakör

Egészségügyi alapismeretek: Az emberi test felépítése, élettani működése, egészségkultúra

3.3.4.4 A képzés órakeretének legalább 90%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri a hirtelen bekövetkező egészségkárosodást.	Az emberi test működésének élettani folyamatai	Teljesen önállóan	Nyugodtan, határozottan áll hozzá a sérült vizsgálatához. A tanult szakmai elveket elfogadva, azok pontos betartásával, bátorító kommunikációval végzi az állapotfelmérést.	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés, tanulás, prezentációs technikák.
A közvetlen életveszély elhárítását önállóan megkezdi. Szabad légutat biztosít, életfunkciókat ellenőriz. Késedelem nélkül megkezdi az eszköz nélküli lélegeztetést. Eszközök esetén, helyesen alkalmazza a rendelkezésre álló eszközöket.	Ismeri az elsősegélynyújtás alapfogalmait, alapelveit. Tudja az ellátási kötelezettséget, az általános szabályokat és az elsősegélynyújtó feladatait. Ismeri az újraélesztés szabályait, érti kivitelezésének felelősségét és lépéseit.	Teljesen önállóan	Megállapítja és döntést hoz helyszínen megoldható sérülés ellátásáról, illetve súlyos sérülés/állapot további szakellátási szükségességéről. Haldéktalanul segítséget kér a segélyhívószámon, a mentési folyamatban együttműködik. Elkötelezett a beteg/sérült életének	
Készenléti szolgálatot szakszerűen értesít.	A helyszíni ellátás menetének, a készség szintű beavatkozásoknak ismerete, a szakszerű segélyhívás folyamata.	Teljesen önállóan		Mobil eszközök felhasználó szintű ismerete. Applikációk használata.

Vérzéseket típusuknak megfelelően csillapít.	Tudja a vérzések típusait és jellegeit, a sebek fajtáit. Felismeri a rándulást, a ficamot, a törést, az égést, a fagyást, a maródást azok jellemzőit. Tudja a sérülések ellátásának módjait.	Teljesen önállóan	megmentése iránt. Ismereteit mérlegelve avatkozik be. Felelősen végzi az elsősegélynyújtás folyamatát, megnyugtatta ezzel a beteget/sérültet, a segítőtársakat és a környezetben lévő minden más személyt.	
Sebeket, csontsérüléseket vizuális és tapintásos vizsgálattal felismer, rögzít-süket, ellátásukat az elsősegélynyújtó felszerelés eszközeivel elvégzi.	A sérülések adekvát ellátásának protokollja. Az elsősegélynyújtó felszerelés tartalma.	Instrukció alapján részben önállóan		
Mérgezésre utaló jeleket felismeri. Megakadályozza a mérgezés további bejutását és elkezdje közömbösíteni a hatását.	Ismeri a toxikus anyagokat és hatásukat.	Instrukció alapján részben önállóan		Információgyűjtés, mérgezésinformációs adatbázis, kémiai adatlapok digitális forráskutatása, használata.
Belgyógyászati betegségek beavatkozást igénylő szövődményeit felismeri, adekvát segítséget nyújt. Felismeri és elemzi a rovarcsípések, a harapások, az izomgörcsökkel járó állapotok jellegzetes tüneteit és alkalmazza az ellátási lehetőségeket.	Egészségügyi ismeretek. Az emberi test működése.	Instrukció alapján részben önállóan		Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés, tanulás, prezentációs technikák

3.3.4.6 A tantárgy témakörei

3.3.4.6.1 Az elsősegélynyújtás alapjai

A témakör az elsősegélynyújtás alapfogalmaival, szabályaival a segítség elveivel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

Az elsősegélynyújtás fogalma, jogszabályi környezete

Motiváló és gátló tényezők

Az elsősegélynyújtó kompetenciahatárai, feladata, a mentési lánc

Az elsősegélynyújtás általános szabályai, az elsősegély felszerelés tartalma

3.3.4.6.2 Elsődleges teendők vészhelyzetben

A témakör az elsősegélynyújtás első szintjével: a helyzetfelismerés, és a beavatkozás szükségességének felmérésével foglalkozik. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

Észlelés, a segítség szükségességének felismerése

A helyszínen való tájékozódás a veszélyforrásokról, a sérültek számának és állapotuknak elsődleges felmérése

Éberség megítélése. Életfunkciók vizsgálata (légzés, szív működés, testhőmérséklet)

Sérülések felkutatásának tapintásos technikája, állapotfelmérés.

3.3.4.6.3 A segélyhívás folyamata, újraélesztés

A témakörben gyakorlati képzés során a tanuló elsajátítja a szakszerű segélyhívás technikáját. Előzetes ismereteire alapozva megtanulja az eszköz nélküli és az eszközzel történő újraélesztést. Szituációs feldolgozás történik oktatástechnikai eszköz segítségével. Téma felosztása:

A szakszerű segítségkérés

Mentők hívásának folyamata az információ tartalma, helyszín előkészítése

Újraélesztés menete (felnőtt/ gyermek), defibrillátor használata

3.3.4.6.4 Eszméletlen sérült

A témakör az eszméletlen állapot felismerésével, a légutakat veszélyeztető problémák azonosításával és ellátásával foglalkozik. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

Az eszméletlenség okai

Ájulás, tartós eszméletvesztéssel járó állapotok és ellátásuk

Megfelelő fektetési módok, légútbiztosító módszerek

Légúti idegentest okozta oxigénhiány tünetei, teendők felnőtt és gyermek esetében témakör részletes kifejtése

3.3.4.6.5 Baleseti sérülések

A témakör a mechanikai sérülések formáival és ellátásukkal foglalkozik. Az elsősegélynyújtó felszerelés eszközeivel az elsősegélynyújtás gyakorlása történik. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A sérülések csoportosítása

Sebzés fogalma, típusai

Vérzések típusai

Sebellátás, vérzéscsillapítás, kivérzéses sokk, sokktalanítás

Törés, ficam, rándulás definiálása, ellátásának formái

Égési, fagyási sérülések ellátása

Gyakori gyermekkori balesetek okai és következményei

3.3.4.6.6 Mérgeзések

A témakör a mérgeзések tüneteit, toxikus hatásukat és az elsősegélynyújtás lehetőségeit tárgyalja. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A leggyakoribb mérgeзéseket okozó toxikus anyagok ismerete

Mérgeзésre utaló jellegzetes tünetek

ABCDE algoritmus alkalmazása

Specifikus ellátás

3.3.4.6.7 Belgyógyászati állapotok és ellátásuk

A témakör az elsősegélynyújtó beavatkozását igénylő belgyógyászati állapotokat tárgyalja. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témaköröket tárgyalja:

Agyi vérellátási zavarok

Mellkasi panaszok

Nehézlégzés: Pszeudokrupp, asztma tünetei, elsődleges ellátása
 Rovar-, kullancscsípés ellátása
 Allergiás reakciók tünetei, elsősegélynyújtása
 Cukorbetegség jellemzői, típusai, diabeteses kóma ellátása

3.3.5 Társadalomismeret tantárgy

72/72 óra

3.3.5.1 A tantárgy tanításának fő célja

A társadalomban érvényesülő társadalmi szabályok felismerésének segítése, a társadalmi folyamatok értelmezése. Ismeretek nyújtása a mai magyar társadalom szerkezetéről, a családok működéséről, jelentőségéről. A népesedés társadalomra gyakorolt hatásának, és a társadalomban végbemenő változások összefüggéseinek értelmezése. Az emberi szükségletek rendszeréről szóló ismeretek segítő munkában történő alkalmazása.

3.3.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus, társadalomismeret tanár, legalább 3 évvel rendelkező a gyermekvédelem területén dolgozó felsőfokú végzettségű szociális szakember

3.3.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalomföldrajzi információk, valamint demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái. Pszichológia: humanisztikus irányzat. Történelem 8. osztály, Magyarország 1945 től

3.3.5.4 A képzés órakeretének legalább 20%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Értelmezi a társadalomismeret alapfogalmait, alapvető összefüggéseit.	A mai magyar társadalom szerkezete, térbeli elrendeződése.	Instrukció alapján részben önállóan	A társadalmi jellegű problémák azonosítása közben törekszik azokat objektíven meghatározni.	Internet böngésző, digitális könyvek használata
Adatokat gyűjt, az adatokat összehasonlítja és következtetéseket von le.	A társadalom összetételének mutatói. Adatok gyűjtésének módszerei, eszközei.	Instrukció alapján részben önállóan	A problémák elemzése közben felismeri, és kritikusan szemléli azok keletkezésének okát.	Excel táblázat kezelése.
Korfatípusokat megkülönböztet, az adott társadalomra vonatkoztatva értelmez.	A társadalom népesedési folyamatainak ismerete, korfatípusok, ábrázolási technikák.	Teljesen önállóan	Rendszerszemlélettel szemléli a társadalomban zajló folyamatokat. Saját élményein	Interaktív korfa ismerete, keresőprogramok, böngészők alkalmazása

A népesedéssel kapcsolatos statisztikai adatokat gyűjt.	Demográfiai mutatók, természetes szaporodás, születés és halálozási ráta	Teljesen önállóan	keresztül más személyek életminőségét is a megfelelő eszköz segítségével értékeli.	KSH oldalak kezelése
Több generációs családkapcsolatokat minőségileg és mennyiségileg ábrázol.	A család szerepe, szerkezete, a család és a tagok funkciói. Ábrázolás technikái.	Teljesen önállóan	Emberi kapcsolataiban nyitott és előítéletektől mentes.	Grafikonok, ábrák, - excel alkalmazása, rajzoló programok
Felméri a háztartások gazdálkodását, a nyert adatokból statisztikát készít.	Háztartás statisztikák fogalma, módjai, eszközei és jelentősége.	Teljesen önállóan		Excel táblázatszerkesztő segítségével statisztikát készít
Ábrázolja a szükségletek egymásra épülő rendszerét.	Szükségletek rendszere, egymásra épülése, fajtái és hatásuk a társadalmat alkotó egyénre.	Teljesen önállóan		ppt. grafikonokat, ábrákat készítő programok ismerete

3.3.5.6 A tantárgy témakörei

3.3.5.6.1 A mai magyar társadalom

A témakör a mai magyar társadalommal, annak változásaival és jellemzőivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A társadalom fogalmi meghatározása

A mai magyar társadalom felépítése - társadalom szerkezeti képek

A mai magyar társadalom szerkezete (összehasonlító elemzés 1945-től napjainkig)

A mai magyar társadalom térbeli jellemzői

A mai magyar társadalom összehasonlító elemzése más társadalmakkal

Az egyén társadalmi meghatározottsága

A társadalmi egyenlőtlenségek, újra termelődésének okai, mechanizmusai.

A szegénység és depriváció értelmezése és jellemzői

A szegénység szubkultúrája

A társadalom, a család és az iskola szerepe az egyenlőtlenségek, a szegénység mérséklésében és újra termelődésében.

3.3.5.6.2 Demográfia és népesedés

A témakör a társadalom összetételével, a népesedéssel és annak főbb jellemzőivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A társadalom összetételét mutató adatok

Demográfia, korfa értelmezése

A népesedés változásának hatásai a társadalomra, a gazdaságra, az egyes szektorokra

Demográfiai mutatók: természetes szaporodás, születés és halálozási ráta

Népesedés - népmozgalom - értelmezése

Népszámlálás, mikrocenzus.

3.3.5.6.3 Család és háztartás

A témakör a család rendszerével, a társadalomban betöltött szerepével és funkcióival foglalkozik az alábbi tartalmi elemekkel:

A család fogalmi meghatározásai

A család funkciói
A család szerepe, jelentősége a társadalomban
Család szerkezete, ábrázolása
Háztartás fogalmi meghatározása
Háztartás-statisztikák témakör részletes kifejtése

3.3.5.6.4 Az emberi szükségletek rendszere

A témakör az emberi szükségletek lényeges elemeivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A szükségletek értelmezése
Hiány-, és növekedésalapú szükségletek
Szükségletek egymásra épülésének elve
A rendszer komplexitása
Maslowi szükségletek érvényesülése a mai magyar társadalomban.

3.3.6 Szociális ismeretek tantárgy

144/144 óra

3.3.6.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók megismerjék az emberekkel való foglalkozás szakmai alapjait, értékrendszerét, a szociális segítség egyetemes alapelveit, a szociális ellátórendszerek felépítését. A képzésben, a tanulók felnőtté válása során fejlődik önismeretük, felelősségtudatuk, a másik embert tisztelő, elfogadó értékrendjük

3.3.6.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális intézményben legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szociális szakember

3.3.6.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Pszichológia - személyiséglélektan, szociálpszichológia - csoport- szocializáció folyamata, motivációs elméletek, konfliktuskezelési stratégiák, norma-deviancia, asszertív kommunikáció szociálpolitika - társadalmi rétegződés, szubkultúrák jellemzői, mobilitás

3.3.6.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.6.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri az alapvető szociális problémákat és elhelyezi azt a szociális ellátórendszeren belül	Ismeri a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszert	Teljesen önállóan	Az emberi méltóságot tiszteletben tartó, empátikus, humánus magatartást mutat. Érzékeny a társa-	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés,

Felismeri a különböző szociális munkaformákat, meglátja annak szerepét a saját munkájában	Ismeri a szociális segítség eszköztárát és munkaformáit	Instrukció alapján részben önállóan	dalmi problémák iránt. Csoportmunkában a közösség érdekeit fontosnak tartja. Törekszik saját tanulási céljainak megfogalmazására. Nytott arra, hogy felelősséget vállaljon döntéseiért.	Információszerzés digitális, "okos" eszközökről.
Előítélet mentesen látja el a hozzá forduló ügyfeleket.	Ismeri a speciális igényű csoportok fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, idősek jogait	Teljesen önállóan		
Komplexen rendszerszemléletben lát rá egy adott esetre a munkája során	Rendszerelmélet, esettanulmány feldolgozása.	Instrukció alapján részben önállóan		
Segítséget nyújt	Kommunikáció elmélete és gyakorlata.	Instrukció alapján részben önállóan		
Felismeri etikai és erkölcsi dilemmákat	Szociális munka etikai kódexének és az adekvát jogszabályoknak az ismerete.	Teljesen önállóan		Digitális jogtár használata. Felhasználói szintű számítógép ismeret.
Ismerteti a szociális intézményekben lévő szakmai munkaköröket.	Ismeri a szociális intézményrendszert	Teljesen önállóan		Prezentáció készítése.

3.3.6.6 A tantárgy témakörei

3.3.6.6.1 Szociális ellátórendszer ismerete

Alkotmányos garanciák, állampolgári jogok és kötelezettségek

A jogi szabályozás alapelvei

A szociális jólét tartalma,

A szociális háló fogalma

3.3.6.6.2 A szociális segítség etikája

A téma elméleti és gyakorlati szituációs szerepjátékon keresztül kerül feldolgozásra.

Az emberi értékek, méltóság és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában

A szociális szakember szerepei, felelőssége

Együttműködés a szakmai kompetenciahatárok mentén

Az előítéletek hatása a szociális segítségben

Kommunikációs "sorompók". Akadályok az együttműködésben.

3.3.6.6.3 Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel

Tematikus hospitálás a szociális és gyermekvédelmi intézményekben

Pályaorientációs szakmabemutató filmek elemzése

Reflexiók készítése prezentációs formában

3.3.6.6.4 Krízis - kitől kérhetek segítséget

A Krízis fogalma, típusai

A bántalmazás folyamata

A segítő, támogató hozzáállás

Rendszerabuzús
Kriziskezelő intézményrendszer
Aktivizáló szituációs esetfeldolgozások

3.3.6.6.5   Függőség - szenvedély

A szenvedélybetegség fogalma, típusa
A függőség felismerése, hatása az egyénre
A szenvedélybetegség kezelésének lehetőségei
Prevenációs lehetőségek
Aktivizáló szituációs esetfeldolgozások

3.3.6.6.6   Humán szolgáltatások

Mi a humán szolgáltatás?
Intézményesült humán szolgáltatások
Szocializációs és korrekciós rendszerek

3.3.6.6.7   Szociális gondoskodás

Az ember szociális szükségletei
Szabadidőszervezés-foglalkoztatás alapjai
Család és gyermekkép a mai magyar társadalomban
A család idősgondozó funkciója és felelőssége
Ápolás-gondozás alapfogalmai
A társadalom viszonya az idős emberhez, az időskori problémákhoz
A tanulásban akadályozottak társadalmi pozíciójának sajátosságai
Aktivizáló szituációs esetfeldolgozások

3.4 Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

242/242 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A tanulási terület a gyermekek védelemhez kapcsolódó tudások elsajátítására ad lehetőséget. Elmélyíti azokat az ismereteket, amelyek a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben alkalmazott munkaformákra, módszerekre, a kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okokra, következményekre világítanak rá. Feltárja és értelmezi a segítő folyamatok feltételrendszerét és működését, különös tekintettel a napközbeni kisgyermekellátásra vonatkozóan.

3.4.1 A gyermekek védelmének rendszere tantárgy

98/98 óra

3.4.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A hazai gyermekjóléti ellátások és a gyermekvédelem fejlődési tendenciáinak megismertetése. A gyermekvédelmi törvény és annak gyakorlatának elemzése. Prevenációs lehetőségek, módszerek, eljárások alkalmazása a gyermekvédelem területén. Alapvető információk nyújtása a gyermeki és szülői jogokkal, kötelezettségekkel kapcsolatban. Rendszerszemlélet tudatosítása.

3.4.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás területén legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező szociálpolitikus, szociális munkás, szociológus, szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember.

3.4.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

9-10 évfolyam társadalmi és szociális ismeretek tantárgy teljes témakörei.

3.4.1.4 A képzés órakeretének legalább 20%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felhasználja a gyermekvédelem történetisége alatt felhalmozott tapasztalatokat, mában használható értékeit.	A gyermekvédelem történetisége, értékei.	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitottság, a gyermeki személyiség tisztelete. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival, családokkal, munkatársakkal. Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi Saját	
Ismerteti a gyermekek és szülők jogait, mely alapján végzi nevelési feladatait.	A gyermekek védelmének rendszerét és az azt meghatározó dokumentumokat ismeri.	Instrukció alapján részben önállóan		Jogtár és szövegszerkesztő használata.

Bemutatja a rendszerben való gondolkodást, szervezést.	Szociális intézmények feladatainak, funkcióinak ismerete.	Teljesen önállóan	szakmai, pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti. Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.	Az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
Szaktudományos ismereteit munkája során beépíti a tevékenységébe, gondolkodásába)	Szaktudományi tudás.	Teljesen önállóan		Online fellelhető szakmai anyagok kutatása.
A szakterületéhez tartozó információforrásokat etikusán kezeli.	Ismeri szakterületének információforrásait	Instrukció alapján részben önállóan		Kereső funkciók etikus használata.
Szakszerűen alkalmazza a gyermekvédelem fogalomtárát	Ismeri a gyermekvédelem fogalomtárát	Teljesen önállóan		Digitális fogalomtárak használata.
Tisztában van a jelzőrendszeri kötelezettségeit. Felelősségteljesen azonosítja a gyermekvédelmi problémát, és jelzi azt..	A gyermekvédelmi törvény ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan		Gyermekvédelmi dokumentációs rendszert alkalmaz.
Ismerteti, rendszerezi, bemutatja a rendelkezésére álló szakmai, módszertani anyagokat, eszközöket. Ezeket kritikusan értékeli és megfelelően használja.	Ismeri a szakmai módszertani eszközöket.	Teljesen önállóan		
Megérti a gyermekszegénység okait és hatásait a gyermek fejlődésére. Ismerteti a problémák kezelésének intézményeit, intézkedéseit.	Szociális és társadalompolitikai ismeretek. A szükséglet elméletek.	Teljesen önállóan		Digitális szociális térkép használata.
Átlátja a személyiség fejlődésére befolyásoló hatásokat.	Életinterjú készítésének formái, tartalmi követelményei.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő használata

3.4.1.6 A tantárgy témakörei

3.4.1.6.1 A gyermekvédelem kezdetei

A témakör a gyermekvédelem kialakulásával, történetiségével ismerteti meg a diákokat. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

Gyermekkép a különböző korokban és napjainkban

A gyermekekről való gondoskodás meghatározó tényezői

Gyermekvédelem nemzetközi története

A hazai gyermekvédelem története az első gyermekvédelmi törvénytől napjainkig

A jóléti állam felelőssége és szerepvállalása az Alaptörvény értelmezésében

3.4.1.6.2 A gyermekvédelmi törvény jogi alapjai

A témakör a gyermekvédelmi törvény alapjául szolgáló Alaptörvényben, és más törvényekben megfogalmazott, a személyiséget megillető jogok összességét dolgozza fel az alábbiak szerint.

Az állam fogalma és funkciói

A jogszabályok hierarchiája

Alapvető emberi jogok

A gyermekek jogai és védelme

A szülői jogok és kötelezettségek

A gyermekjogi képviselő feladatai

Gyermekjóléti és a gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatott szakemberek jogainak védelme

Az adat- és információkezelés jogi és etikai szabályai.

3.4.1.6.3 A gyermekek védelmének rendszere

A témakör a gyermekvédelmi törvény felépítését, szereplőit, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások célját és formáit taglalja. Részletezi a gyermekek esélynövelő szolgáltatásait az alábbiak szerint:

A gyermekvédelmi rendszer célja, működtetői

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások

Hatósági intézkedések

3.4.1.6.4 Gyermekvédelmi beavatkozást igénylő problémák

A család helye, szerepe, szerkezete, jelentősége, működése és működési zavarai

Az alapvető szükségletek hiánya

A kielégítetlen szükségletek hatása a gyermek fejlődésére - gyermekszegénység

Elhanyagolás, veszélyeztetettség fogalma, hatása a gyermek személyiségére

Krízisek a családban

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése

3.4.1.6.5 A gyermekvédelem gyakorlata

A témakör célja élményeket, tapasztalatokat és ismereteket nyújtani a személyiségfejlődés szakaszairól, a különböző élethelyzetek lelki hatásairól, valamint a kommunikációs technikák alkalmazásáról, a másik emberre való figyelés, meghallgatás képességének kialakításáról.

Az alábbi témákon keresztül kerül feldolgozásra:

Az interjú, mint kutatómódszertani eszköz

A személyiséget ért hatások befolyásoló szerepe

Az életút interjú készítésének szempontjai

Életút interjú és reflexiójának készítése

3.4.1.6.6 Csoportos problémamegoldó workshop

A probléma rendszerszemléletben történő definiálása (kinek a problémája, mi a valódi probléma)

A jelzőrendszer működése, résztvevői

A kisgyermeknevelő szerepei, felelőssége

A különböző szakemberek és intézmények együttműködése és szakmai kompetenciahatá-
raik ismerete

A segítség és a nevelői partnerség etikai összefüggései

Kommunikáció a folyamatban

3.4.2 A bölcsődei ellátás szervezési feladatai tantárgy

72/72 óra

3.4.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy a gyermekjóléti alapellátások közül a gyermekek napközbeni ellátását részletezi. Célja, hogy a tanulók legyenek tisztában a bölcsődei ellátás jogszabályban meghatározott mű-
ködési elveivel, szakmai feladataival és az ellátások típusaival. Tudjanak párhuzamot vonni és
különbséget tenni a bölcsőde intézményei és a bölcsődei szolgáltatást nyújtók között.

3.4.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vo- natkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás területén legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező szoci-
álpedagógus intézetvezető, szakoktató, felsőfokú szociális vagy pedagógus szakképzett-
ségű személy (csecsemő és s kisgyermeknevelő BA szak)

3.4.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret és Szociális ismeretek tantárgy vonatkozó tartalmak

3.4.2.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képes- ségek	Ismeretek	Önállóság és fele- lősség mértéke	Elvárt viselkedés- módok, attitűdök	Általános és szak- mához kötődő digitális kompe- tenciák
Ismerteti a települé- si önkormányzat és az állam bölcsődei ellátás feladatait.	Gyvt. és a 15/1998 (IV.30.) ide vonat- kozó paragrafusai	Teljesen önállóan	Tisztában van szakmai felkészült- ségével, személyi- ségének sajátossá- gaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. Továbbképzéseken fejleszti tudását.	Digitális jogtár alkalmazása.
A bölcsőde ellátás formáinak ismeret- ében határozza meg feladatait, kompe- tenciáit.	Gyvt. és a 15/1998 (IV.30.) ide vonat- kozó paragrafusai	Instrukció alapján részben önállóan	Követi a jogszabá- lyi, módszertani környezet változá- sait és annak megfe- lelően alakítja fel- adatait. A szakmai közösség munkájá- ban kezdeményező- en és aktívan, együttműködően részt vállal.	Digitális jogtár alkalmazása
Bemutatja, hogy az egyres ellátási for- mák, milyen szemé- lyi és tárgyi feltéte- lekkel működhet- nek.	Gyvt. és a 15/1998 (IV.30.) ide vonat- kozó paragrafusai	Teljesen önállóan		Digitális jogtár alkalmazása.
A Szakmai Prog- ram céljának és szakmai elveinek megfelelően végzi nevelő -gondozó munkáját.	A bölcsődei neve- lés -gondozás or- szágos alapprog- ramjának ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan		Kereső funkció használata.

Ismerteti munkakörének feladatait, jogait és kötelezettségeit.	Kjt. szakmaterületre vonatkozó passzusainak ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan		Digitális jogtár.
Elektronikus információs rendszert működtet.	KENYSZI ismerete.	Teljesen önállóan		A program felhasználói ismerete.

3.4.2.6 A tantárgy témakörei

3.4.2.6.1 A bölcsőde működésének személyi feltételei

A tantárgy bemutatja, hogy a kisgyermeknevelő, - gondozó végzettséggel milyen munkakörök tölthetők be és milyen jövőkép rajzolható, az alábbi témakörökben:

A bölcsőde működéséhez szükséges személyi feltételek jogszabályi előírásai

Közalkalmazotti jogviszony létesítése, tartalma, megszüntetése

A kisgyermekgondozó, - nevelő tevékenységi köre és munkaköri leírása

A kisgyermeknevelő jogszabályban előírt bérezése és juttatásai

A szakmaterület ismeretében bővülő kompetenciák

A szaktudás fejlesztésének lehetőségei

Pedagógus életpálya a bölcsődében

3.4.2.6.2 A bölcsődei ellátás tárgyi feltételei

A tantárgy bemutatja az egyes bölcsőde típusok alapvető építészeti előírásaira és tárgyi felszereltségére vonatkozó követelményeket. A tanulók monitorozással ismerjék meg és értelmezzék, milyen azonosságok és eltérések mutatkoznak az egyes ellátási formáknál. A tantárgyon belül ezt, az alábbi témákban dolgozza fel:

A bölcsőde formái, típusai

A kisgyermekellátást szolgáló helyiségek kialakításának feltételei

A csoportszoba, gyermekfürdőszoba, gyermeköltöző berendezése, egészségügyi és pedagógiai szempontjai

Egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi eszközök és előírások

Játszóudvarra, teraszra vonatkozó kialakítási feltételek

Intézmény látogatás

3.4.2.6.3 A bölcsőde működésének feltételei

A témakör a jogszabályban egységesen bölcsődének nevezett intézményi és szolgáltatást nyújtó gyermekellátási formák működésének feltételeit taglalja. A témák ennek értelmében:

A bölcsőde fogalma, funkciója

Működésének formái: bölcsőde intézményei, bölcsődei szolgáltatást nyújtók

A működés engedélyezésének feltételei a különböző formákban

A Szakmai Program tartalma

Bölcsőde működésének finanszírozása

Normatív támogatások, kedvezmények rendszere

Elektronikus információs rendszer működtetése

3.4.2.6.4 A bölcsődei szolgáltatások működésének feltételei

Bölcsődei szolgáltatások alatt a családi bölcsődei ellátást, a munkahelyi bölcsődei ellátást, a napközbeni gyermekfelügyeletet és az alternatív napközbeni ellátást értjük. Ennek értelmében a téma foglalkozik:

- a bölcsődei szolgáltatás fogalom meghatározásával, funkciójával
- a bölcsődei szolgáltatás létesítés feltételeivel
- fenntartói típusokkal, köztük a családi bölcsőde hálózattal
- a működési engedély eljárásrendjével
- a finanszírozás rendjével
- a munkaadói és munkavállalói kötelezettségekkel, foglalkoztatási formákkal
- a bölcsőde funkcionális egységeivel
- a nevelőmunkát segítő játék- és eszközkészlettel
- a felnőttek munkavégzését segítő eszközökkel
- egészség és munkavédelmi eszközökkel

3.4.3 Otthont nyújtó ellátások tantárgy

72/72 óra

3.4.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A cél, hogy a diák megismerje azokat az intézménytípusokat és feladataikat, amelyek bizonyos munkakörei kisgyermeknevelő, - gondozó képesítéssel betölthetők. Ilyen intézménytípusok a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások gyermekek és családok átmeneti gondozását, ill. a gyermekvédelmi szakellátások körébe tartozó ellátásokat továbbá tárgyalja a nevelőszülői hálózat működését és az örökbefogadás rendjét.

3.4.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú szociális szakképzettséggel rendelkező pedagógus, legalább 3 év gyakorlattal rendelkező a szakellátásban dolgozó felsőfokú szakképzettséggel rendelkező szociális szakember

3.4.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret, Szociális ismeretek tantárgy vonatkozó tartalmai

3.4.3.4 A képzés órakeretének legalább 20%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Komplex módon veszi figyelembe a gondozási, nevelési, fejlesztési folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek, családjaik meglévő tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az ellátási környezet lehetőségeit, korlátait, problémáit.	A gyermekvédelem elsődleges céljának ismerete. Gyermekvédelmi törvény ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan	Figyelembe veszi a gyermekek, családjaik aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és a szükségletek felmérése alapján választja meg nevelői attitűdjét. Igyekszik kialakítani az együttműködés igényét, támogató, következetes, határozott, a nevelési stílusát adekvátnan	

Felméri a gyermekek, családjaik meglévő állapotát, szükségletét, az eddigi gondozási, nevelési, fejlesztési folyamat eredményeit, és erre építi szakmai tevékenységét.	Családpedagógia, szociálpszichológia ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan	választja meg.	Digitális dokumentáció használata.
A célok meghatározásához figyelembe veszi a szakmai előírásokat, az intézmény Szakmai Programját.	Intézményi működési dokumentáció ismerete. Otthont nyújtó ellátások sajátosságainak ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan		

3.4.3.6 A tantárgy témakörei

3.4.3.6.1 Átmeneti gondozás lehetőségei

A témakör célja, hogy a tanuló ismerje meg a gyermekvédelmi törvény azon intézkedéseit, melyek az átmenetileg vagy tartósan nehéz helyzetbe került családok és gyermekek támogatását szolgálja. Ezekben a témákban tárgyalja:

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása

Gyermekjóléti szolgáltatás tartalma

A gyermekvédelmi jelzőrendszer kompetenciái

A védelembevételt megelőző családsegítés módszerei

A védelembevétel elrendelésének jogszabályai, okai, az elhelyezés lehetőségei

Az egyéni gondozási- nevelési terv az esetmenedzser feladatai

Gyermekek átmeneti gondozása (befogadó-, helyettes szülő, gyermekek-, családok átmeneti otthona

A teljes körű ellátás fogalma és összetevői

A családokkal való kapcsolattartás módjai és lehetőségei, a szülői felügyeleti jog kérdései

3.4.3.6.2 A gyermek nevelésbe vétele

A téma azokat a kérdésköröket tárja fel, amikor olyan okok állnak fenn, melyek a családból való kiemelését szükségessé teszik a gyermek érdekében.

Ezen belül tárgyalja:

A gyermekvédelem dilemmái a családból való kiemelésre és az ellátási típusokra vonatkozóan

Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat feladata

A gyermek nevelésbe vételének célja

Az otthont nyújtó ellátások formái, szabályai

A speciális otthont nyújtó ellátás értelmezése formái, és feladatai

A szülői felügyeleti jog érintettsége nevelésbe vétel esetén. A kapcsolattartás lehetőségei, szabályai, korlátozásának feltételei

A gyermek gyámsága és törvényes képviselője a nevelésbe vétel után

Az esetmenedzser feladatai nevelésbe vétel esetén

A nevelésbe vétel felülvizsgálata, megszűnésének, ill. megszüntetésének okai és lehetőségei

Az esetmenedzser feladatai a családból kiemelt gyermek visszahelyezése, családba fogadásának elősegítése esetén.

Utógondozói ellátás

3.4.3.6.3 Örökbefogadás

A téma az örökbefogadás területét az alábbi témakörökben dolgozza fel:

Az örökbefogadás célja

Az örökbefogadás jogi lehetőségei és etikai dilemmái

Az örökbefogadás formái és jellemzői

TEGYESZ feladatai az örökbefogadás folyamatában

Az örökbefogadás előkészítésével és után követésével kapcsolatos feladatok

Családi szerepek az örökbefogadó családba

3.4.3.6.4 Az otthont nyújtó ellátások személyi és tárgyi feltételei

A témakör részletesen kifejti, milyen feltételei vannak a gyermekvédelmi intézmények létrehozásának szakmai és fenntartói szempontból. Cél, hogy a tanulók ismerjék meg azt a belső életteret, mely a családjukból kiemelt gyermekek környezetét alkotja. Az alábbi témákat dolgozza fel:

Otthon létesítése, típusai, fenntartói jogviszonyok.

Működési és elhelyezési feltételek

Tárgyi feltételek, berendezések, személyes életterek kialakítása, saját tulajdonú tárgyak az otthonban

Személyi feltételek az otthonokban

Az otthonok házirendje, a gyermek személyes szabadságának korlátozása a speciális ellátásban

A kizárólag menekültként el nem ismert, kísérő nélküli kiskorúakat ellátó gyermekotthon és az ideiglenes befogadó férőhely feltételei

3.5 Szakmai készségfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

108/108 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A szakmai készségfejlesztés tanulási terület arra világít rá és arra ad gyakorlatot, hogy a gondozó-nevelő munka tudatosságát, folyamatos önismereti és önfejlesztési munkát igénylő hivatás, mert a bölcsődei ellátásban dolgozó a saját személyiségével támogatja a gyerekek fejlődését, a családok gyermeknevelési attitűdjeit. Segítő kapcsolataiban a saját élményű tanulás-tanítás eszközeit használja. Rendszerszemléletű látásmódjában felismeri az oksági összefüggéseket, a lényeglátást, a felelősségvállalás és elkötelezettség értelmezését.

3.5.1 Tanulástechnikai módszerek, tanulástechnikai gyakorlat tantárgy 36/36 óra

3.5.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló megismerje az elemei tanulási módszerekre épülő hatékony tanulási technikákat, melyek megkönnyítik az ismeretszerzés folyamatát. Segítséget adnak abban, hogy a szövegértést, lényeglátást, kreativitást fejlesszék és az ismereteket komplex módon, élményalapú tanulási formában sajátítsák el.

3.5.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás rendszerében legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szociálpolitikus, szociális munkás, szociológus, szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember, pedagógus végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező, vagy pedagógus szakképzettségű személy.

3.5.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Középiskola 9-11 évfolyam, magyar nyelv és irodalom, amely tudatosítsa a diákokban a nyelv változó, fejlődő rendszerét, mely elengedhetetlen a világról való tudás megszerzéséhez és a hatékony kifejezőképesség fejlesztéséhez.

Alapképzés személyiségfejlesztés, szociális ismeretek tantárgy.

3.5.1.4 A képzés órakeretének legalább 70%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Feldolgozza a tanulmányanyagot, információs anyagot	Ismeri és a tanult anyaghoz adekvát módon alkalmazza a különböző tanulási technikákat	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit, tanulási technikáit folyamatosan fejlessze.	IKT eszközt használ.
A tanult technikák segítségével kiemeli és rögzíti a lényegét.	Ismeri a kulcsfogalmakat	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitott a személyiségfejlesztésre. Szakmailag elhivatott, érdeklődik a	Kereső oldalakat etikusan használ.

Ismerteti személyes készségeinek, képességeinek és tudásának erősségeit, gyengeségeit Ezek birtokában kiválasztja a tanulási technika legmegfelelőbb formáját	Önismeret	Instrukció alapján részben önállóan	szakmai irányelvek és gyakorlatok iránt, magatartása szabálykövető.	Szakmai segítséggel kiválasztja a tananyag vagy információs anyag legmegfelelőbb elsajátítási formáját.
Értő módon kommunikálja a kreatív javaslatait, az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársai-val, a gyermekek szüleivel	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban	Teljesen önállóan		
Az eltérő szituációkban adekvátan alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, ismeri a legfontosabb alapfogalmakat, működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet típusait, emellett kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs jegyeket	Instrukció alapján részben önállóan		
Változtat tanulási szokásain és motívumváltásán	Ismeri a saját személyiségéhez és a tananyagtartalomhoz alkalmas feloldozási technikákat	Teljesen önállóan		Az elemei tanulási technikák mellé új technikákat csatol
A digitális eszközök használatával kulcsszavak ismeretében hát-téranyagokat önállóan feltár.	A digitális tér célirányos használatának ismerete.	Teljesen önállóan		Önállóan képes a digitális térben tájékozódni és információt gyűjteni.

3.5.1.6 A tantárgy témakörei

3.5.1.6.1 A tanulást befolyásoló külső és belső tényezők

A témakör a tanulás definíciójával, a tanulást befolyásoló tényezők pszichikus, oktatási és szociokulturális összetevőivel foglalkozik. gyermekek védelmének rendszerével foglalkozik. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A tanulást befolyásoló biológiai és pszichikus (kognitív és affektív) tényezők

Oktatási környezet, szociokulturális tényezők

Előfeltételi tudások

Általános intellektuális képességek, teljesítmények és a tanulási technikák összefüggése

A tanuláshoz való viszony, az egyén motívumrendszere

Családi és munkahelyi jellegzetességek befolyásoló hatása

3.5.1.6.2 A hatékony tanulás külső és belső tényezői

A témakör a hatékony tanulási stratégiákra teszi a hangsúlyt annak érdekében, hogy a tanulók önismeretük és képességeik birtokában saját maguk tervezhessék, szervezhessék, szabályozhassák tanulási folyamataikat.

Feldolgozandó témák:

A tanulás külső és belső optimális feltételeinek megteremtése

A tanulással kapcsolatos önértékelések, elképzelések, attitűdök

A tanulás motivációja

Önállóság és felelősségérzet

Az egyéni hatékony módszerek és stratégiák

3.5.1.6.3 Tanulási módszerek, eszközök szerepe a hatékony tanulásban

A témakör olyan, széles körben elfogadott és használt eljárásokat tár fel, amelyek megkönnyítik az ismeretszerzés folyamatát. A módszerek elsajátításával együtt a tanulók a gyakorlatok során képességet is szereznek azok használatában.

Az alábbi témák feldolgozása történik:

Elemi tanulási technikák

Közéki és Entwistle tanulási stratégiái és gyakorlata

Komplex tanulási stratégiák

Tanulási orientációs kérdőívek kitöltése és értelmezése

3.5.1.6.4 A mai kor tanulási módszerei

A témakör azokat a tanulástechnikai elemeket ismerteti a tanulókkal, mely elsősorban a csoportos tanulás módszerét alkalmazza, ezzel segítve a jobb megértést, elmélyítést, közös gondolkodást és a véleményalkotást. Az alábbi témák feldolgozása és gyakorlása történik:

A MURDER módszer

A Cornell módszer

A PQ4R módszer

Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazása

Interaktív tanulási módszerek gyakorlata

Terepmunkán alapuló helyzetelemzések

3.5.1.6.5 Saját élményű tanulás, élménypedagógia

A témakör a tapasztalati nevelés egyik formáját, az élménypedagógiát dolgozza fel, amely kivezeti a tanulókat a való világba, hogy próbára tegyék értékeiket, tudásukat, képességeiket és kreatív gondolkodásukat. Az alábbi témák feldolgozása és gyakorlása történik:

Élményalapú tanulás és formái

Optimalizációs stratégiák

Kooperatív tanulás

Tanítási dráma

Projekt módszer

Interkulturális nevelés

3.5.1.6.6 Szakmai tanulás a terepen, a professzionizmus modellje

A tanuló a téma feldolgozása során ismerje meg a szociális munkában a szakmai és munkakörrel kapcsolatos kompetenciák sajátosságait, az elmélet és gyakorlat integrációját.

Az alábbi témák feldolgozása és gyakorlása történik:

Jessup szakmai kompetenciáinak meghatározása

A tanulási eredmények használata

Praktikus, racionális, reflektív szakértelem

Szakmai tanulás a terepen - a bizonytalanság, a tudás, az értékek szerepe

A professzionizmus modellje- a kliensekkel való kapcsolat, a szakmai fejlődés módszere, altruisztikus szakmai törekvések

Középpontban a tapasztalati tanulás

3.5.2 A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában tantárgy

72/72 óra

3.5.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

Az alapozó képzésen megtanult önismeret, önismeretfejlesztés megszilárdítása mellett fontos a kisgyermeknevelő-gondozó szakmai énképének, hivatásának, empátikus készségének, segítő kapcsolatainak feltérképezése, a konkrét munkában történő gyakorlati alkalmazás készség szintű elsajátítása.

3.5.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás rendszerében legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szociálpedagógus, szakoktató, felsőfokú szociális vagy pedagógus szakképzettségű személy (csecsemő és kisgyermeknevelő BA szak)

3.5.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Alapozó képzés önismeret, önfejlesztés témaköre

3.5.2.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Helyesen értelmezi a szakmai énkép, önismeret, önértékelés, önreflexió, önbecsülés fogalmát	Ismeri a témához tartozó területek elméleti hátterét	Instrukció alapján részben önállóan	Nevelői magatartásával a rábízott kisgyermeknek önállóságát, pozitív énképét felelősen alakítja. A családdal és munkatársaival való kommunikációja során megértést és empátiát tanúsít	Fénykép, videofelvétel elemzés
Különbséget tesz a tények és a személyes vélemény között	Ismeri a problémamegoldás különböző módszereit	Teljesen önállóan		
A nevelést tervszerű tudatos tevékenységnek tekinti, és mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tisztázását.	Megfelelő szaktárgyi tudással rendelkezik. Ismeri a gyermekek fejlődéslélektani folyamatait, az Alapprogram nevelési elveit.	Teljesen önállóan		

Segítő feladata során hatékonyan használja a megtanult kommunikációs technikákat	Ismeri a kliensközpontú terápia módszerét	Teljesen önállóan		

3.5.2.6 A tantárgy témakörei

3.5.2.6.1 A segítő hivatás és hatása a személyiségre

A téma a szociális segítővel, mint személyiséggel, és más személyekre gyakorolt hatásával foglalkozik. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A személyes hatékonyság, a hatékony segítő jellemzői, a segítő magatartás összetevői

A segítség kapcsolat külső és belső feltételei, motivációja

Az empátia és a segítség kapcsolata

A segítő magatartás társadalmi megítélése

Professzionális segítő

Segítő foglalkozások, pályaszocializáció, a szocializáció folyamata

A segítők segítése

A segítség folyamata, helyzetfelismerés és helyzetgyakorlatok a kisgyermeknevelői munkában

3.5.2.6.2 Carl Rogers humanisztikus pszichológiája

A téma kapcsán a tanulók a személyiség humánközpontú megközelítésének értelmezéséről kapnak ismereteket. A tananyag ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A rogersi emberkép, Rogers személyiségelmélete

Rogers központi fogalmai: énfogalom, énídeál

A humanisztikus terápiás szemlélet: a kliensközpontú terápia

A segítő kapcsolat alappillérei

A segítő beszélgetések

3.5.2.6.3 A Gordon módszer alkalmazása a kisgyermeknevelő munkájában

Valamennyi kapcsolattartási téren, de különösen a gyermekkel és családjukkal foglalkozók számára rendkívül fontos az erőszakmentes kommunikációs technikák elsajátítása és alkalmazása. A tananyag az alábbi témákat dolgozza fel:

Thomas Gordon által kidolgozott módszerek

Sikeres kommunikáció, pozitív kapcsolatok

A gondolat és közlés közötti összhang

Veszteség nélküli konfliktusmegoldások, a vereségmentes kommunikáció

Az elfogadás ereje és nyelve

A hallgatás és meghallgatás művészete

3.5.2.6.4 Ericson fejlődésmodellje

Ericson modelljében a kora gyermekkori anya-gyerek kapcsolat meghatározó az identitás fejlődés szempontjából a későbbi kapcsolati rendszerekben, ezért fontos a kisgyermeknevelő számára a modell ismerete és a szülői kompetencia és a pszichoszociális krízis összevetése.

A tananyag az alábbi témákat dolgozza fel:

Bizalom vagy bizalmatlanság

Autonómia vagy szégyen, kétely

Kezdeményezés vagy büntudat

Iparkodás vagy kisebbrendűség
Identitás vagy szerepzavar
Bensőségesség vagy elszigetelődés
Generativitás vagy megrekedés
Énteljesség vagy kétségbeesés

3.5.2.6.5 A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes.

A tananyag az alábbi témákat dolgozza fel:

Családközpontú szemléletű szakember

A családok támogatása, a bevonódás háttértényezői

Professzionális és felelős kommunikáció

Szülői hatékonyság támogatása

A családok bevonódása, a bölcsődei nevelésben való részvételük elősegítése.

Családközpontú gyakorlat a koragyermekkorai fejlődésben, nevelésben és gondozásban

3.6 A csecsemő- és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

646/641 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Az OECD országokban egyre nagyobb politikai figyelem irányul a kisgyermekkorai gondozásra, nevelésre, tanulásra, mert a gyermek szempontjából az egész életen át tartó tanulás megalapozásának tekintik a korai fejlődési szakaszt. A 3 évesnél fiatalabbak ellátásában konkrét célkitűzés az egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása, az értelmi, érzelmi és szociális támogatás valamennyi gyermek számára. Ahhoz, hogy a fenti feltételek teljesüljenek, a kisgyermekgondozó, - nevelőnek ismernie kell az emberi fejlődés csecsemő és kisgyermekkorai sajátosságait.

3.6.1 Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése tantárgy

108/108 óra

3.6.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A WHO meghatározása szerint az egészség a teljes testi, lelki és szociális jóllét állapota és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya. A tantárgy e három terület összefüggésére és megítélésének szempontjaira világít rá a fejlődés összes területének érintésével.

3.6.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás területén legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember, védőnő, pedagógus végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező, vagy pedagógus szakképzettségű személy

3.6.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Középiskola 9-11 évfolyam biológia - egészségtan, testi, lelki és egészségre nevelés témakörei és az alapképzés egészségügyi ismeretek tanulási területe

3.6.1.4 A képzés órakeretének legalább 20%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Bemutatja az egészséges kisgyermek testi fejlődésének állomásait	Ismeri a fejlődés állomásait	Irányítással	A kisgyermekről való gondoskodás során tapintatosan figyeli a fejlődési ütemüket. Elmáradás esetén feletteséssel, majd a szülővel konzultál a beavatkozási módokról.	
Felismeri az egészséges fejlődés fogalmán belül az "átlagostól eltérő" fejlődést	Tisztában van az "átlagostól eltérő" kifejezés fogalmával	Irányítással		

Felismeri és értelmezi a megkésett fejlődés tüneteit és okait	Ismeri a fejlődési állomások szakaszait	Irányítással	A kisgyermeknevelő mozgást támogató attitűdjével jó hangulatot teremt, fenntartja a gyerekek érdeklődését, magatartása támogató, megerősítő, ösztönző, indirekt.	
Felismeri és regisztrálja a csecsemők és kisgyermekek testi fejlődését	Ismeri az életkorhoz kötött testi fejlettség jellemzőit és dokumentálásuk módját	Teljesen önállóan		
Értelmezi az egyéni sajátosságokat és különbségeket a mozgásfejlődésben	Ismeri a mozgásfejlődés fázisait	Teljesen önállóan		
Felméri a beavatkozás szükségességét az egyéni differenciált fejlődésben.	Ismeri a különböző életkorok élettani jellemzőit, rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Irányítással		
A gyerekek környezetét a szabad mozgásfejlődésnek megfelelően alakítja ki	Ismeri a csoportjába tartozó gyermekek mozgásfejlettségi szintjét	Instrukció alapján részben önállóan		
Azonosítja az életkori sajátosságok fejlesztéséhez szükséges eszközigényt	A csoportszobát a gyerekek életkori fejlettségéhez szükséges eszközökkel rendezi be	Instrukció alapján részben önállóan		

3.6.1.6 A tantárgy témakörei

3.6.1.6.1 Az egészséges és átlagostól eltérő fejlődés megítélése

A témakör az "egészség" fogalmi meghatározásával, az átlagos és eltérő fejlődésmenettel és a fejlődést befolyásoló tényezőkkel foglalkozik. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

WHO egészség fogalmának meghatározását

Az egészséges fejlődés megítélésének szempontjait

A lassú fejlődésű, a megkésett fejlődésű, a kóros fejlődésű fogalmakat

A fejlődést befolyásoló tényezőket, mint az öröklés, az érés, a személyi, a tárgyi környezet

3.6.1.6.2 Méhen belüli fejlődés szakaszai és a fejlődést befolyásoló tényezők

A témakör a magzati élet és a születés sajátosságaival foglalkozik. Ezen belül tárgyalja:

A megtermékenyítés

A magzati élet

Biológiai és környezeti tényezők

A születés folyamata

3.6.1.6.3 Méhen kívüli fejlődést befolyásoló tényezők

A témakör a megszületés pillanatától követi nyomon a testi fejlődés jellemzőit. Ezen belül tárgyalja:

Az érett újszülött jellemzői

A testtömeg fejlődése

A testhossz változása

Testarányok változásai

A csontozat (csontok, koponya, fogazat) fejlődése
A testi fejlődés nyomon követése, mérése

3.6.1.6.4 A testi fejlődés nyomon követésének és mérésének gyakorlata

A kisgyermeknevelő munka fontos összetevője a gyermek fejlődésének rögzítése. A téma ezen belül tárgyalja:

A testtömeg mérésére szolgáló eszközöket, a növekedési referencia értékeket és percentilis görbéket, a különböző életkorok testtömeg alakulását

A testmagasság mérésére szolgáló eszközöket, referencia és percentilis értékeket a különböző életkorokban

A testtömeg index referencia átlagának és percentilis értékének alakulását és számítását

A fejkörfogat mérését, referencia és percentilis átlagok alakulását különböző életkorokban

Mellkaskerület mérését és referencia és percentilis átlagok alakulását különböző életkorokban

3.6.1.6.5 A csecsemő és kisgyermek mozgásfejlődése

A beszéd és a nyelvi fejlődés szoros kapcsolatban áll a mozgásfejlődéssel, a mozgás a kommunikáció első formájaként jelenik meg. A csecsemők és kisgyermekek mozgásfejlődését egységes egésznek kell tekinteni, hiszen a mozgás az idegrendszer összetett működésének eredménye, a tanulás eszköze. A harmonikus fejlődéshez minden fázisnak fontos szerepe van, ezért a gyermekeket nevelőnek ismernie kell a fejlődés fázisait és esetleges elakadásait.

A téma felosztása:

Fogalmi meghatározások, kulcsszavak

A mozgásfejlődés menete, szakaszai

Alaphelyzetek, hely-és helyzetváltoztató mozgások

A finommozgások fejlődése az egyes szakaszokban

A mozgásfejlődés összefüggése egyéb fejlődési területekkel

Atipikus mozgásfejlődés

A mozgás és a környezet kapcsolata, tárgyi feltételek

A mozgásfejlődéshez kapcsolódó nevelési kérdések és gyakorlatok

3.6.1.6.6 A csecsemő és kisgyermek kognitív fejlődése

Az életkori sajátosságok megismerése segíti a kisgyermeknevelőt abban, hogy az elvárásokat, a kognitív képességeket igénylő feladatokat a kisgyerekek életkorából adódó fejlettségi szinthez tudja igazítani.

A témakör felosztása:

A fejlődés meghatározói és jellemzői

Fejlődési szakaszok a különböző elméletekben, kiemelten Piaget kognitív fejlődéselmélete

Beszédfejlődés; hangadás, beszédészlelés, interakció, fenológiai, szemantikai fejlődés, beszédmaradások, beszédhibák

3.6.1.6.7 A csecsemő és kisgyermek érzelmi fejlődése

Az egészséges személyiség alapja az érzelmi kötődés, mely az idegrendszeri fejlődést, a magatartás kialakulását alapvetően meghatározza.

A témakör felosztása:

A korai anya-gyermek kapcsolat és a kötődés jelentősége

Imprinting kutatások, kötődéselméletek

Kötődési mintázatok

Az érintés fizikai kapcsolati formái

A korai anya-gyerek kapcsolat kommunikációs sémája
A szeretetkapcsolat hiánya
Az apa szerepe az érzelmi fejlődésben
A kompetens csecsemő
A család elsődleges szocializációs szerepe
A proszociális viselkedés fejlődése és fejlesztése kisgyermekkorban
A gyermek érzelmi fejlődésének modellje
Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége a későbbi fejlődésben

3.6.2 A játéktevékenység fejlődése tantárgy

178/173 óra

3.6.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, mely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

3.6.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás területén legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember, pedagógus végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező, vagy pedagógus szakképzettségű személy

3.6.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Vizuális kultúra 9-10, művészetek 11-12, ének-zene 9-10. osztály.

3.6.2.4 A képzés órakeretének legalább 30%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez megfelelőeszközöket biztosít	Ismeri a gyermekek életkori sajátosságait	Instrukció alapján részben önállóan	az elhivatottság és elkötelezettség mellett a játéktevékenység során a kapcsolatteremtő, konfliktusmegoldó, kreatív, ötletgazdag	
A családokkal konzultál a gyermek játéktevékenységéről, esetleges fejlődésbeli elmaradásairól	Ismeri a családkonzultációs módszereket	Irányítással		
A gyakorlatban alkalmazza a gyermekirodalmi ismereteit	Ének-zenei ismeretek	Teljesen önállóan		

Felismeri a különböző életkorok élettani sajátosságait, és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat	Ismeri a különböző életkorok élettani jellemzőit, rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Teljesen önállóan		
Az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő) eszközöket készít, előkészít és használ.	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő) eszközöket, a csoportdinamikai ismereteket	Teljesen önállóan		internetes lehetőségek alkalmazása, információgyűjtés
Értő módon kommunikálja a kreatív javaslatait, az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársaival.	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban	Teljesen önállóan		

3.6.2.6 A tantárgy témakörei

3.6.2.6.1 A játék elméleti megközelítése

A játék jelentős mértékben támogatja a gyermek fejlődésének minden aspektusát- a játék ablak a világra

A témakör részletes kifejtése

A játék definíciója, funkciója,

A játék alapelvei

A játék alapfogalmai

A játék és "nem játék", mint a kisgyermekkor tanulás egyik legfontosabb színtere

3.6.2.6.2 Játékelméletek

A játék természetét és motivációját illetően szinte a legtöbb elmélet született

A témakör részletes kifejtése

Usinszkij - a játék a valóság tükrözése

Leontyev a játéknak három lényeges vonása: motívum a folyamatban, elsődleges tevékenység, szabályszerűség a játék fejlődésében

Vigotszkij - a társas környezet meghatározó

Nelson forgatókönyv elmélete

Piaget -szimbólumképzés a gyermekkorban

3.6.2.6.3 A játék fejlődése

A játék fejlődése összefügg a mozgással, a kognitív, a literációs fejlődéssel és a társas kapcsolatok fejlődésével

A témakör részletes kifejtése

Játékfejlődés életkori szakaszonként az első három évben

Manipuláció

Kezdeti konstruálás

Konstruálás, utánozás

Kezdeti szerepjáték, alkotótevékenység
Az önálló, szabad játék jelentősége

3.6.2.6.4 Nehézségek a játékban

A gyerekek, ha nem játszhatnak, jelentős fizikai és pszichés hátrányokat szenvednek
A témakör részletes kifejtése
Fejlődésükben lemaradt gyerekek játéka
Sajátos nevelési igényű gyermekek játéka
Harcias játékok
Játékdepriváció
Játékterápia
Oktatófilmek elemzése

3.6.2.6.5 A játékpedagógia elvi alapjai

A felnőtt fejlődést támogató tevékenysége, viselkedése a késztetés- segítség tengelye mentén alakul, több tényező által befolyásoltan
A témakör részletes kifejtése
A kompetenciaalapú nevelés értelmezése
A fejlődés
A felnőtt szerepe, feladata a fejlődés támogatásában
A jóllét és a bevonódás, mint a gyermeki kompetenciák fejlődésének együttes feltétele
A játék tervezése, tervezhetősége
A kisgyermeknevelő játszókompetenciája
Kompetencia térkép rajzolása

3.6.2.6.6 A kisgyermeknevelő feladata a játéktevékenységgel kapcsolatban

A felnőttnek fontos szerepe van a feltételek megteremtésében és a tevékenység támogatásában
A témakör részletes kifejtése
A bölcsődei nevelés gondozás országos alapprogramja 10 nevelési elve és a játéktevékenység kapcsolata
A játék feltételeinek megteremtése egészségügyi, pedagógiai, kivitelezési, elrendezési szempontból
Alapjátékok, korcsoportok játéka, a játékkészlet összeválogatása
A gyermek játékanak segítése: támogatás és részvétel
A kisgyermeknevelő és a gyermek együtt játszása: kezdeményezés, megerősítés, együtt játszás, segítségnyújtás, ötletadás, információadás, viselkedési szabályok, konfliktusmegoldások
Megfigyelések, elemzések a játékhoz kapcsolódóan adott szempontok alapján

3.6.2.6.7 A szülők bevonása a játékba

A szülők játékkal kapcsolatos kompetenciájának támogatásában a kisgyermeknevelő sokat tehet
A témakör részletes kifejtése
A szülő játékhoz való viszonyának feltárása
A szülők játék iránti pozitív attitűdjének, játszókedvének erősítése
Fókuszcsoportos beszélgetések a játékról
Egyéni tanácsadás a játékkal kapcsolatban
Szülőcsoportos beszélgetés szituációs gyakorlata

3.6.2.6.8 Első lépések a művészetek felé

A gyermekirodalom, ének-zene, vizuális nevelés, alkotótevékenység a bölcsődéskorú kisgyermekek mindennapjainak fejlesztő eleme

A témakör részletes kifejtése:

A bölcsődei zenei nevelés története Kodálytól Forrai Katalinig

Milyen készségek szükségesek a kisgyermekkorai művészeti neveléshez

Énekhelyzetek a kisgyermeknevelő munkájában

A kisgyermeknevelő daltára - kíváncsi és nemkíváncsi dalok

Mondóka és daltár készítése a gyakorlatban

A kisgyermeknevelő hangszerismerete – a furulya, mint alaphangszer megismerése

A kisgyermekek személyiségfejlesztése, önkibontakoztatása énekes-zenei tevékenységeken keresztül

A mese és a képeskönyv a legkisebbek életében, fejlődésében

Kapcsolatépítés, fenntartás, információszerezés, élményszerzés, önkifejezés és képességfejlesztés a zene és vizualitás kapcsán

Irodalomközvetítés kisgyermekkorban a kortárs mondókákkal, versekkel

Élmények és tanulás határán - tudástartalmak az alkotó tevékenységekben

Egyszerű, népi gyermekjátékok és saját kreativitás alapján kitaláltak elkészítése

Alkotótevékenységek tervezése és gyakorlati kivitelezése

3.6.3 A kisgyermekek gondozása tantárgy

180/180 óra

3.6.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A kisgyermekek gondozása nem egyszerű technikai tevékenység, hanem a fizikai, érzelmi biztonság, az önállósodás, az önkifejezés, a testséma megismerésének területe. A kisgyermeknevelői munkában többnyire az egyszemélyes bánásmód terepe, ahol bensőséges, interakciós helyzetekben a kapcsolat teremtés lehetőséget ad rendkívül gazdag nevelési feladatok megvalósítására is. Ezért a gondozás-nevelés elválaszthatatlan egységet alkot.

3.6.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni kisgyermekellátás területén legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember, védőnő, pedagógus végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező, vagy pedagógus szakképzettségű személy

3.6.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Középiskola 9-11 évfolyam biológia - egészségtan, testi, lelki és egészségre nevelés témakörei és az alapképzés egészségügyi ismeretek tanulási területe

3.6.3.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Elvégzi a gondozási munkába épített nevelési feladatait	Ismeri a három év alatti kisgyermek gondozási feladatát	Teljesen önállóan	A gondozási teendőket empátiával, előítélet mentesen, tapintatosan, a gondozás-nevelés szabályainak betartásával végzi	
Kialakítja a kisgyermekek napi-rendjét	Ismeri a gyermek életkori sajátosságait	Teljesen önállóan		
Megteremti a gondozás feltételeit	Ismeri a bölcsőde tárgyi felszereltségét	Teljesen önállóan		
A gondozási tevékenységet a gyermek fejlettségéhez igazítja	Ismeri az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődését	Teljesen önállóan		
Figyelembe veszi a gyermek önállósodási törekvéseit	Ismeri a kisgyermek nevelését	Teljesen önállóan		
Elvárásait a gyermek kognitív fejlettségéhez igazítja	Ismeri a egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődését	Teljesen önállóan		
Tájékoztatja a szülőt a gyermek önállósodás területén elért eredményeiről	Kommunikációs, kapcsolatépítési ismeretek	Instrukció alapján részben önállóan		

3.6.3.6 A tantárgy témakörei

3.6.3.6.1 A gondozás fogalma, célja, feltételei

A témakör a gondozás fogalmát és alapvető célját különböző aspektusokból járja körül, különös tekintettel a neveléssel való kapcsolatára.

Részletesen kifejti:

A gondozás fogalmának komplex megközelítése, a humán gondozás

A gondozás és gondoskodás minőségi vonatkozásai

A test jólétének biztosítása

A gondozás céljai és az alapszükségletek (Maslow piramisélméletével összevetve)

A gondozás egyéni és társadalmi céljai

A gondozás formái a hétköznapi gyakorlatban

A célok elérésének eszközei

A gondozás formái és jellemzői

A gondozás és gondoskodás minőségi vonatkozásai

3.6.3.6.2 A gondozás, mint tevékenység

A gondozás, mint tevékenység a csecsemő és kisgyermek alapvető szükségleteit elégíti ki és meghatározza a gyermek önmagához, a környezetéhez, és másokhoz való viszonyát.

Részletesen kifejti:

Gondozás a családban, gondozás az intézményben

A fürdetés módja, menete

- A pelenkázás, tisztába tevés formái és folyamata a különböző életszakaszokban
- A szobatisztaság folyamata, érési feltételei
- A mosakodás folyamata, a szokásrendszer kialakítása
- Az öltöztetés folyamata a különböző életkorokban, az önállósodás feltételeinek megteremtése
- Alvással, pihenéssel kapcsolatos gondozási teendők. Szokáskialakítás, átmeneti tárgyak használata
- Levegőztetés, napozás
- A gondozás szerepe a mozgásfejlődésben
- A csecsemő és kisgyermekápolás, gondozás korszerű eszközeinek használata
- Szituációs helyzetek gyakorlása az egyes gondozási műveleteben, különös tekintettel a tapintatos gondozásra és a kommunikációra

3.6.3.6.3 A gyermeki kompetenciafejlődés támogatása

- A bölcsődei alapelvek szerint a biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerése fokozza az önállósodás és aktivitás iránti vágyat.
- A téma részletesen kifejti:
- A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége
- A bölcsődei nevelés alapelvei - a gyermeki kompetenciafejlődés támogatása- értelmezése
- Alapvető és magasabb rendű szükségletek (szándék, kompetenciaigény) keletkezése és kiélégítése
- A gondozás és a szocializáció kapcsolata
- A gondozás-nevelés egységének, az egyéni bánásmód, az állandóság, az aktivitás, önállósodás segítése, a pozitívumokra támaszkodás, az egységes nevelőhatások, a rendszeresség és a fokozatosság elvének értelmezése
- Nevelési feladatok a bölcsődében
- A nevelés, gondozás alapkövetelményei
- A gondozás és nevelés egységének megvalósítása feltételrendszere (tárgyi, személyi)
- A rossz gondozás következményei
- Szituációs helyzetgyakorlatok, a gondozás-nevelés egysége és a kompetenciafejlődés támogatására filmek, fényképek elemzése

3.6.3.6.4 Folyamatos napirend a bölcsődében

- Az élet biológiai ritmusát követve egy-egy napon belül a szükségletek szabályos rendszerességgel lépnek fel, ezáltal alakul ki a napirend. A helyes ritmusú, szabályos napirend megkönnyíti a gyermek számára az alkalmazkodást, a megszokást, fokozza biztonságérzetét és nyugalmát. A kisgyermeknevelőnek ismernie kell a napirendszervezés szabályait és jelentőségét.
- A téma részletesen tárgyalja:
- A folyamatos napirend kialakításának általános elveit
- A napirend összeállításának gyakorlati szempontjait
- A kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka munkarendje és a napirend kapcsolatát
- A napirend fajtáit
- A folyamatos napirend megvalósítását az egyes korcsoportokban
- A házirend és a napirend kapcsolatát
- Különböző életkorok és évszakok napirendjének elemzése, gyakorlati összeállítása, értékelése

3.6.3.6.5 A gondozási tevékenység módszertana

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A kisgyermek ebben a védett helyzetben könnyen tanul és alkalmazkodik a családon kívüli élethelyzetekhez.

A téma részletesen tárgyalja:

A napközbeni ellátásban részesülő gyermek tárgyi környezete

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A saját kisgyermeknevelő rendszer

Gyermekcsoportok szervezése

Szerepjátékok, esetelemzések, szituációs feladatok gyakorlata

3.6.4 A kisgyermek táplálása tantárgy

72/72 óra

3.6.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A csecsemő és kisgyermek testi, mozgás, érzelmi és értelmi fejlődésének alapvető feltétele a helyes táplálás. Az anya - gyermek kapcsolat első legfontosabb színtere. De a másodlagos szocializáció során szerzett tapasztalat is kihathat a gyermek későbbi táplálkozási szokásaira, így a kisgyermeknevelő számára rendkívül fontos az étkezés jelentőségének, metodikájának ismerete

3.6.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Gyermekorvos, diétetikus, szociálpedagógus, felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális szakember, védőnő, pedagógus végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező, vagy pedagógus szakképzettségű személy

3.6.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

9-11 évfolyam közismerete tárgyak - biológia

3.6.4.4 A képzés órakeretének legalább 30%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Biztosítja a gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő, az egészséges fejlődést biztosító napi étkezést	Az egészséges táplálkozás alapismertetei	Instrukció alapján részben önállóan	A kisgyermekek étkeztetésére, különösen a beteg gyermekére a segítőkézség, a tapintat, a koncentrált	

Ismerteti, milyen tárgyi feltételek szükségesek a gyermek fejlettségének függvényében az étkezéshez	Kisgyermek gondozása témakör	Instrukció alapján részben önállóan	figyelem és a és az igényekhez való igazodás jellemző	
Figyel a gyermek étvágyára, étkezési technikáira	Kisgyermekgondozási témakör	Instrukció alapján részben önállóan		
Étkezési problémák esetén együttműködik a családdal, a dietetikussal	Szakmai készségfejlesztés	Instrukció alapján részben önállóan		
Az étkezések idejét az egyéni igényekhez igazítja	Fejlődéslélektani ismeretek	Instrukció alapján részben önállóan		
A gyermeket a fejlettségi szintjének megfelelően táplálja	Ismeri a testi fejlődés jellemzőit	Instrukció alapján részben önállóan		

3.6.4.6 A tantárgy témakörei

3.6.4.6.1 A táplálék útja

Az emberi szervezet felépítése, a táplálék feldolgozása

Ezen belül tárgyalja:

Az ember emésztőszerv rendszere, a táplálék haladási iránya, a tápcsatorna felépítése

Rágás, emésztés, fogak és a légzés szerepe, perisztaltikus mozgások, az emésztőnedvek szerepe

Táplálék feldolgozása a szájüregben, a nyál szerepe,

Az enterális idegrendszer

A táplálékfelvétel szabályozása

Táplálkozási piramis

A helyes táplálkozás alappontjai

Táplálkozási arányok, káros hatások a szervezetre

A mai kor táplálkozásának legfőbb problémái

Prezentációk bemutatása, szituációs helyzetek (egymás táplálása),

3.6.4.6.2 A táplálás metodikája, a természetes táplálás

A természetes táplálás a táplálás olyan módja, amikor az anya újszülöttje, csecsemője számára a legideálisabb táplálékot az anyatejet biztosítja szoptatás vagy lefejt anyatej adásával.

A témakör tárgyalja:

A WHO/UNICEF állásfoglalása az anyatejes táplálással kapcsolatban, tíz lépés a sikeres szoptatás érdekében

A szoptatás kiemelt jelentősége a baba és az immunrendszer fejlődése szempontjából

Az anyatej összetétele

A szoptatás és az anyatej előnyei

A szoptatás hosszú távú hatása a baba egészségére

Az első hónapok, meddig szopjon a baba

Szopási, szoptatási akadályok, nehézségek

Higiénés szabályok a szoptatás idején

3.6.4.6.3 A táplálás metodikája, a mesterséges táplálás

Mesterséges táplálásról akkor beszélünk, ha az anya valamilyen oknál fogva nem, vagy nem tud szoptatni, és helyette a csecsemő mesterséges táplálással tápszert kap.

A témakör részletes kifejtése:

A mesterséges táplálás okai és indokai

Anyatejpotló tápszerek alkalmazása, humanizált tápszerek

A tápszerek felosztása

A tehéntejes táplálás hátrányai

3.6.4.6.4 A kevert táplálás és az elválasztás folyamata

A kevert táplálásnál a csecsemő az anyatej mellé más táplálékot is kap. Az elválasztás vagy elválasztódás az anya vagy a csecsemő döntése alapján születik.

A témakör részletes kifejtése

Az elválasztás és az elválasztódás közötti különbség és lélektani hatása az anya és a csecsemő szempontjából

Az anyatejes táplálás és a hozzátáplálás mikéntjei, folyamata az életkor függvényében

Szolidok az anyatejes táplálás mellett (gyümölcsök, cereáliák, főzelékek, komplettáló anyagok)

Tápanyag összetevők, gyarapodási index számolása, értékelése a csecsemő súlyfejlődéséhez viszonyítva

3.6.4.6.5 A tápanyag összetevői

A szervezet működéséhez energiára van szükség. A felvett energia mozgásra, izommunkára, növekedésre és az alapvető életfunkciók fenntartására fordítódik.

A témakör részletes kifejtése

A legfontosabb testépítők a fehérjék

A fő energiaszállítók a zsírok

Szénhidrátból származik a leggyorsabban mozgósítható energia

Az élelmi rostok szerepe a táplálkozásban

A folyadékszükséglet

A vitaminok, ásványi anyagok szerepe

Ízesítő és fűszeranyagok

A közétkeztetésre vonatkozó előírások (37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet

Gyakorlati feladatok: prezentációk a táplálékallergiás tünetekről, ételreceptek összeállítása, étlap összeállítás és elemzés (összevetése a közétkeztetésre vonatkozó rendelettel)

3.6.4.6.6 Az evést is tanulni kell

A bölcsődei kisgyermeknevelő feladata a különböző életkorú gyermekek táplálásában

A témakör részletes kifejtése:

Táplálkozási irányelvek, alapelvek (mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű, biztonságos, s higiénés követelményeknek megfelelő, megfelelő konyhatechnológiai eljárásokkal készült és élvezhető)

A gyermekélelmezés célja, feladata és feltételrendszere

Az élelmezés, táplálkozás jelentősége a gyermek fejlődésében

A helyes táplálkozási szokások kialakítása és segítése, példamutatás

A rágásra tanítás folyamata

A gyermek ízlésének, étkezési kultúrájának formálása és elfogadása, a színvonalas étkezés szabályai

A csecsemőtáplálás szabályai intézményes keretek között. A tejkonyha működtetése

A korszerű, minőségi étkeztetés követelményei
Étrendtervezés a bölcsődében, az étlapkészítés szabályai
A HACCP rendszer működtetése, az étkeztetés közegészségügyi szabályai
Gyermekek között alkalmazható diéták, a vegetáriánus étkezés
Táplálkozási problémák, gyógyélelmezés

3.6.4.6.7 A táplálási tevékenység módszertana

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége a gyermekek táplálásában is meg kell, hogy mutakozzon

A témakör részletes kifejtése:

Az egyéni bánásmód érvényesítése, a fokozatosság megvalósulása, a kisgyermeki személyiség tisztelete alapelvek és a táplálás kapcsolata

A cumisüvegből való táplálás és szabályai

Az ölben etetés módszertana

Pohárból való itatás, az ivás technikájának megtanítása

Kanállal történő táplálás, a kétkanalas módszer

Asztalnál történő táplálás, az önálló étkezésre nevelés, a csoportos étkezés rendje, szabályai

Kultúrhigiénés szokások kialakítása

Az étkezés tárgyi feltételei, az eszközök használata

A táplálkozással kapcsolatos problémák (válogatás, rossz evés, étvágytalanság,) és kezelése

Családokkal való kapcsolattartás az étkezés szintjén

Szituációs helyzetek, filmelemzések, bölcsődei gyakorlati tapasztalatok megvitatása, elemzése, javaslatok megfogalmazása

3.6.4.6.8 A beteg gyermek táplálása

A beteg gyermek táplálása főként a család feladata, de előfordulhat, hogy a megbetegedés az intézményben történik, ilyenkor a kisgyermeknevelő különös gondot kell, hogy fordítson a betegre

A témakör részletes kifejtése

A folyadékpótlás jelentősége és szabályai a betegségtípusok függvényében, a kiszáradás veszélyei

Speciális étrendek

Divatdiéták

Sajátos nevelési igényű gyermekek sajátos táplálása

3.6.5 Beteg gyermek ápolása a bölcsődében tantárgy

108/108 óra

3.6.5.1 A tantárgy tanításának fő célja

A kisgyermeknevelő gondozó alapvetően egészséges gyermekeket gondoz, nevel, de adódhatnak olyan körülmények, amikor betegek, sérült gyermek ápolására is sor kerülhet. Az egészségügyi ismeretekkel rendelkező gondozó, ha időben észleli a betegség tüneteit, segítheti a gyógyulást, illetve a szövődmények kialakulását.

3.6.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Gyermeekorvos, védőnő, egészségtanár, vagy más, felsőfokú egészségügyi végzettséggel rendelkező szakember,

3.6.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak
Alapozó képzés elsősegélynyújtás, egészségügyi ismeretek

3.6.5.4 A képzés órakeretének legalább 30%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képes-ségek	Ismeretek	Önállóság és fele-lősség mértéke	Elvárt viselkedés-módok, attitűdök	Általános és szak-mához kötődő digitális kompe-tenciák
Felismeri bizonyos fertőző betegségek tüneteit	Egészségügyi ismeretek	Instrukció alapján részben önállóan	a beteg gyermekkel kapcsolatban fokozott empátias készséget tanúsít, ellátását a legnagyobb gondnal és odafigyeléssel végzi	internetes lehetőségek alkalmazása, információgyűjtés
Sebeket, sérüléseket vizuális és tapintásos vizsgálattal felismer	Ismeri az eljárás protokollját, az elsősegélyláda felszerelését	Instrukció alapján részben önállóan		
Ismerteti a fertőző betegségek megelőzésében alkalmazott eljárásokat	Egészségügyi alapismeretek	Teljesen önállóan		
A kisgyermek környezetében elvárt higiénés szokásokat betartatja.	Bölcsőde higiénés szabályai	Teljesen önállóan		
Beteg gyermeket ellát	Ismeri az ellátás folyamat szabályozását	Teljesen önállóan		
Lázás, beteg gyermek szüleit értesíti	Bölcsődei alapszabályok ismerete	Teljesen önállóan		

3.6.5.6 A tantárgy témakörei

3.6.5.6.1 A beteg megfigyelése

A megfigyelés jelentősége abban áll, hogy segít a diagnózis felállításban és a gyógykezelés megítélésben

A témakör részletes kifejtése:

A megfigyelés területei

A tünet

A megfigyelés lehetőségei: általános megfigyelés, testrészenkénti megfigyelés

A fájdalom típusai és jelző értéke

Testtömeg, magatartás, testvázlat megfigyelése

3.6.5.6.2 Az ápolás fogalma és folyamata

Az ápolás feladata az egészség elősegítése, megőrzése és megvédése. Az alapápolás az alapvető szükségletek kielégítésére irányuló tevékenység.

A témakör részletes kifejtése:

Az egészség és a betegség fogalma

Az ápolás fogalma, célja, folyamata

Betegvizsgálat, az ápoló személy feladatai a betegvizsgálat alatt a vizsgálatok függvényében

3.6.5.6.3 Lázas beteg ellátása, lázcsillapítás

A láz a szervezet védekezőreakciója, gyermekkorban a betegségek gyakori kísérő tünete.

A témakör részletes kifejtése:

A láz szervezetre gyakorolt hatása

A hőmérőzés formái és szabályai

A lázcsillapítás formái és szabályai

A kisgyermeknevelő feladata lázas gyermek esetén, különösen lázas eclamsia esetén

A betegmegfigyelés, betegvizsgálat alatti teendők, lázcsillapítási módok és dokumentációs feladatok gyakorlata

3.6.5.6.4 Emésztőrendszeri és anyagcsere betegségek

Az emésztőrendszeri és anyagcsere betegségek lehetnek veleszületett vagy szerzett rendellenességek

A téma részletes kifejtése:

A tápcsatorna vele született rendellenességei

A bélrendszer fejlődési rendellenességei

Anyagcsere betegségek - enzimopathiák, PKU, galactosaemia, pajzsmirigy hormon hiány, felszívódási zavarok, diabetes, tehéntej allergia, coeliakia, mucoviscidosis, anafilaxia

A táplálkozással kapcsolatos problémák (elhízás, alultápláltság, kóros soványság, fogszúvasodás, hasmenés, székrekedés, hányás, táplálékallergiák)

Tüneti felismerések gyakorlata, szituációs helyzetek (pl. beteg kikérdezése és diagnózis felállítása)

3.6.5.6.5 Veleszületett és szerzett betegségek

A gyermekbetegségek lehetnek örökletes és környezeti tényezők, szülési sérülések, fejlődési rendellenességek és szerzett betegségek

A témakör részletes kifejtése

Veleszületett örökletes betegségek és fejlődési rendellenességek

Az idegrendszer fejlődési rendellenességei

Szülési sérülések

Újszülött hemolitikus betegségei

Újszülöttkori fertőzések

Prezentációk, fényképek, filmek bemutatása a fenti betegségek illusztrálására

3.6.5.6.6 Gyermekkori betegségek

A kisgyermeknevelők ismerjék meg a gyermekkori kórképek tüneteit, különös tekintettel a bölcsődében gyakran előforduló felső légúti megbetegedések kísérőjeleit.

A témakör részletes kifejtése

A szív betegségei

A vérképzőrendszer betegségei

A vesék és húgyutak betegségei

Az idegrendszer gyulladásos betegségei

Görccsel járó betegségek

Bőrbetegségek - fertőzőes, nem fertőzőes

Felsőlégtüti betegségek formái, tünetei, kezelésük

Alsólégtüti betegségek formái, tünetei, kezelésük

Tartósan beteg ellátása a bölcsődében

3.6.5.6.7 Szűrővizsgálatok és védőoltások

Az EMMI módszertani levele minden évben megjelenteti a védőoltásokkal kapcsolatos tájékoztatóját

A témakör részletes kifejtése

Oltásokkal kapcsolatos kontraindikációk

Speciális csoportok egyedi elbírálást igénylő védőoltásai

Külföldi állampolgárságú gyermekek védőoltásai

Évi oltási naptár

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások - folyamatos és kampányoltások

Különböző védőoltások adása között betartandó legrövidebb időközök

Életkorhoz kötött gyermekkori szűrővizsgálatok- szülészeti intézményben, alapellátásban, csecsemőkori, kisdeddkori, iskoláskori

3.6.5.6.8 Balesetek gyermekintézményekben

Gyermekintézményekben a gondozó legnagyobb körületekintése mellett is előfordulhatnak balesetek.

A témakör részletes kifejtése

A baleset fogalma

Sérülések típusai, beavatkozási módok

Balesetek megelőzése

A kisgyermeknevelő feladata a megelőzésben és a baleset bekövetkeztekor

Munkavédelmi feladatok a balesetek megelőzésére

Az orvos értesítése és a mentőhívás szabályai

Környezet kialakítása a balesetek megelőzése érdekében

Dokumentációs feladatok baleset esetén

Szülők értesítésének szabályai és módjai

Gyakorlatok a gyermekbalesetek ellátására, a dokumentáció kezelésre, szituációs gyakorlatok az orvos, a mentő és a család értesítésére

3.7 Differenciált szakmai ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

336/327 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A szociális intézmények, köztük kiemelten a bölcsődék, a családok elsődlegességét tisztelve meghatározóak a gyermekek fizikai, érzelmi, társas, erkölcsi, szellemi fejlődésének biztosításában, a környezeti nevelés alapjainak lerakásában. A kisgyermeknevelő differenciált szakmai ismeretekkel kell rendelkezzen a sajátos nevelési igényű kisgyermekek ellátásához, az egyéni bánásmód biztosításához, a dokumentáció vezetéséhez.

3.7.1 Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy

62/62 óra

3.7.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók ismerjék meg az eltérő fejlődési ütem vagy fogyatékoság jellemzőit, az ezekre utaló jeleket. Tudják, hogy milyen tényezők befolyásolják és melyek okozzák az átlagtól eltérő fejlődést.

Ismerjék meg a gyógypedagógia területeit, a fejlesztések lehetőségeit és ebben saját szerepüket.

Képesek legyenek a kisgyermekek fejlesztése érdekében együttműködni a szülőkkel, szakemberekkel, intézményekkel.

3.7.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus,

3.7.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Egészségügyi alapismeretek: Az emberi test felépítése, élettani működése, egészségkultúra

Fejlesztéslélektan, a csecsemő és kisgyermek fejlődése

A társadalomismeret, természetismeret műveltségterületek közismereti tartalmai, továbbá a pszichológia tárgyak elméleti tartalmai.

3.7.1.4 A képzés órakeretének legalább 40%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Az inkluzív környezetben nevelődő kisgyermek játéktevékenységéhez az az egyéni képességeknek megfelelő eszközöket biztosít.	A csecsemő és kisgyermek fejlődése. Játéypedagógia.	Teljesen önállóan	Pozitív visszajelzéseivel, személyi állandóságával képes érzelmi biztonságot nyújtó légkört kialakítására. Támaszkodik az SNI-s gyermekek erősségeire, a közvetlen megtapasztaláson alapuló ismereteket.	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés.
Saját szerepének megfelelően részt vesz a fejlesztési folyamatban	A fejlesztési folyamat ismerete	Teljesen önállóan		

Munkáját az eltérő fejlődésmenetű/sajátos nevelési igényű kisgyermek szükségleteinek figyelembevételével, a beavatkozás eredményességét szem előtt tartva tervezi meg.	Gyógypedagógiai ismeretek. Kisgyermek gondozása-nevelése. Habilitációs feladatok ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan	retszerezési lehetőségeket tudatosan tervezi, biztosítja. Empátia, tolerancia kifejezett elvárás a gyermek és szüleivel szemben. A gyermekek jelzéseit megérti, figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.	
Tervező tevékenységében épít a társas helyzetekben rejlő szociális tanulási lehetőségekre.	Szociálpszichológia ismeretei. Társas kapcsolatok formációi és jellemzői bölcsődei csoportban.	Teljesen önállóan		
A fejlesztő szakember útmutatása alapján tervezi meg az egyéni fejlődést segítő helyzeteket.	Az eltérő nevelési igényű gyermeknevelési - gondozási specifikumai.	Instrukció alapján részben önállóan		
A kora gyermekkori intervenció lehetőségeinek figyelembevételével bevonja a gyermekeket a nevelés, gondozás helyzeteibe.	A gyermeki kompetencia támogatásának módjai. Gondozási protokollok ismerete.	Teljesen önállóan		
Szakértői véleményekhez, egyéni fejlesztési tervekhez igazodó specifikus fejlesztési módszereket, eljárásokat alkalmaz.	Differenciált nevelési, fejlesztési módszerek.	Teljesen önállóan		IKT eszközök, digitális tartalmak.
Az eltérő fejlődésmenetű/sajátos nevelési igényű gyermekek szociokulturális háttérére alapján végez gondozást	Család rendszerének ismerete.	Teljesen önállóan		
A gyermekek szükségleteit felismeri, adekvát ellátást választ.	Szükséglet elméletek. Megfigyelés módszere.	Teljesen önállóan		
Felismeri a kisgyermekek fejlődési folyamatában tapasztalható nehézségeket, akadályokat.	Csecsemő és kisgyermek fejlődése. Az eltérő fejlődés jellemzői.	Teljesen önállóan		

3.7.1.6 A tantárgy témakörei

3.7.1.6.1 Gyógypedagógia alapismeretek

A gyógypedagógia fogalma, szakemberei

Méhen belüli, peri-, és postnatális ártalmak és ezek hatása a magzatra

Öröklött fejlődési rendellenességek

A fejlődés tempójának zavarai

A nagymozgások és finommotorika fejlődése és fejlesztése, a lateralizáció kialakulása és jelentősége

Az SNI fogalma

A szakértői bizottságok feladata

A nevelési terv tartalma: a szakértői bizottsági vélemény ajánlásai, a diagnosztikus mérés tapasztalatai, a pedagógus megfigyelései alapján

A korai intervenciós intézményrendszer

Pedagógiai szakszolgálatok működése

A korai fejlesztés speciális helyzete az ágazaton belül

A bölcsődei korosztály sajátos jogszabályi környezete

SNI-s / tartós beteg gyermek a családban

Az eltérő fejlődésből eredő nehézségek: a gyermek énképe

Az egyéni szükségletek kielégítésének lehetőségei csoportkörülmények között

A bizalom és az elfogadás szerepe a kisgyermeknevelő munkájában

3.7.1.6.2 Gyógypedagógia területei

A témakör megismerteti a sérülések típusait, kialakulásuk okait, jellemzőit, az alábbi témakörökben: Az értelmi akadályozottság fogalma, okai, jellemzői

A látásfogyatékoság fogalma, okai, jellemzői

A hallásfogyatékoság fogalma, okai, jellemzői

A mozgáskorlátozottság fogalma, okai, jellemzői

A beszédfogyatékoság fogalma, okai, jellemzői

Az autizmus spektrumzavar fogalma, okai, jellemzői

A súlyos halmozott fogyatékoság fogalma, okai, jellemzői

Az ADHD fogalma, okai, jellemzői

A magatartászavar fogalma, okai, jellemzői

Eltérő ütemben fejlődő és vegyes életkorú gyermekek a csoportban

A mozgásfejlődés és értelmi fejlődés kapcsolata, az atipikus vagy megkésett

mozgásfejlődésben rejlő potenciális veszélyek, és a korrekció lehetőségei

Magatartási és beilleszkedési nehézségek és zavarok

Nevelési, szocializációs ártalom, szorongás és agresszivitás, válsághelyzetek a gyermek életében

A bántalmazott gyerek viselkedése, viselkedészavarai

3.7.1.6.3 Specifikus ellátási szükségletek

A rehabilitáció, rehabilitáció meghatározása

A rehabilitációt segítő és akadályozó tényezők

A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek fejlesztésének lehetőségei, bölcsődében személyi, tárgyi feltételei

A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek aktivitási lehetőségei, speciális eszközei, feltételei

Integráció, inklúzió, a differenciált nevelés fogalma, tartalma

A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátásához kapcsolódó, jogszabályokban előírt dokumentáció

A szociális tanulás lehetőségei

Specifikus digitális tartalmak

A külvilággal kapcsolat megteremtését lehetővé tevő infokommunikációs eszközök alkalmazása

Állatterápiák a bölcsődében

Projektfeladatban digitális forráskutatás a magyarországi állatterápia és állatasszisztált terápia témakörben

A gondozási folyamatban elvárt kisgyermeknevelői magatartás, kommunikáció

A hatékony kommunikációt gátló tényezők

Együttműködés a szülőkkel, fejlesztő szakemberekkel, munkatársakkal

3.7.2 Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai tantárgy

139/139 óra

3.7.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló képes legyen az intézmény működési dokumentációjának áttekintésére és vezetésére. Fontos szakmai cél, hogy formai, tartalmi szempontból a dokumentumok megfeleljenek a jogszabályi előírásoknak, és az ellátás minőségét emeljék.

A tantárgy továbbá felkészíti a tanulót, az elméletet gyakorlatban elsajátítható szakmai dokumentáció egyénre lebontott, hiteles vezetésére, digitális kompetenciáinak fejlesztésére.

3.7.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A napközbeni, illetve a szakellátásban dolgozó felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező szakember.

3.7.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

3.7.2.4 A képzés órakeretének legalább 80%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A jogszabályoknak és a szakmai etikai normáknak megfelelően kezeli a családokkal és a gyermekkel kapcsolatos személyes adatokat, információkat	Adatvédelmi jogszabályok ismerete.	Teljesen önállóan	A gyermeki jogok és a fejlődésbe vetett hit határozza meg a dokumentáció vezetését. Megbízható, rendszeres, tisztában van vele, hogy dokumentációjának minősége részben meghatározza a szakmaiságáról alkotott képet.	Szövegszerkesztő felhasználói szintű használata. Dokumentációs rendszer rögzítési ismerete.
Rögzíti a gyermek fejlődéséről megfigyelési tapasztalatait	Csecsemő és kisgyermek fejlődése tantárgy ismerete. Kutatásmódszertani ismeretek.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő felhasználói szintű használata. Dokumentációs rendszer kezelési ismerete

Objektívan, tényekre alapozva vezeti a szakmai dokumentációt.	Megfigyelési jegyzőkönyv készítésének ismerete.	Teljesen önállóan		
Elemzi az intézménye működéséhez szükséges alapvető dokumentumokat.	Intézményi dokumentáció ismerete.	Teljesen önállóan		
Átlátja a közalkalmazotti jogviszony-nal kapcsolatos munkáltatói és munkavállalói dokumentációs feladatokat.	A munkakörhöz kötött dokumentáció ismerete.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő felhasználói szintű használata. Dokumentációs rendszer kezelési ismerete
Gyermekotthonban a gyermek élettörténeti könyvének elkészítésében és vezetésében részt vesz.	Élettörténeti könyv vezetésének ismerete.	Teljesen önállóan		
Vezeti a nyilvántartást a gyermeket ellátó intézmény pénz- és egyéb eszközeiről.	A munkakörhöz kötött dokumentáció ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan		Szövegszerkesztő felhasználói szintű használata. Dokumentációs rendszer kezelési ismerete
Dokumentálja a gyermek egyéni fejlődését	Csecsemő és gyermekfejlődése.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő felhasználói szintű gyakorlati ismerete. Dokumentációs rendszer kezelési ismerete
Ismerteti a váratlan helyzetek rögzítésének kötelezettségét és szabályait.	Adekvát jogszabályok ismerete	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő felhasználói szintű használata. Dokumentációs rendszer kezelési ismerete
A gyermek fejlődését az előző megfigyeléseire alapozva elemzi. Kiválasztja a fejlődést támogató egyéni bánásmód szerinti nevelésgondozást.	Fejldéslelektan, gyógypedagógia, megfigyelési módszerek ismerete.	Teljesen önállóan		

3.7.2.6 A tantárgy témakörei

3.7.2.6.1 A bölcsőde működésével kapcsolatos dokumentáció

A témakör a bölcsőde működését meghatározó dokumentumokat mutatja be. Mintadokumentumok elemzésén keresztül megismerik a diákok a szakmai tartalmak formai és tartalmi követelményeit. A témakört az alábbi témákban tárgyalja:

Az adatvédelem jogi szabályai és alkalmazásuk a bölcsődében

Alapító okirat, Szervezeti és Működési Szabályzat, Szakmai Program

Érdekképviselői Fórum Szabályzata

Házirend

Munkarend

Adatvédelem szabályai

Kisgyermeknevelők továbbképzési kötelezettségével kapcsolatos nyilvántartások, jelentések

Fertőző betegségekről kimutatás

Oltásokról kimutatás;

Tetvességi nyilvántartás

Munka és tűzvédelmi napló vezetése

Napi jelenlét nyilvántartásai

3.7.2.6.2 A kisgyermeknevelő szakmai dokumentációs feladatai

A dokumentáció szerepe a kisgyermeknevelő munkájában

A dokumentáció vezetésének alapelvei

A dokumentáció vezetésére vonatkozó adatvédelmi szabályok

Csoportnapló vezetésének célja, tartalma, nyomtatványi formája

A bölcsődei gyermek fejlődési dokumentáció egységes rendszere

Bölcsődei törzslap vezetésének célja, tartalma, nyomtatványi formája

Fejlődési napló vezetésének célja, tartalma, nyomtatványi formája

Családi füzet vezetésének célja, tartalma, formája

Beteg, sérült gyermek állapotának írásbeli rögzítése

Jegyzőkönyv készítés formai és tartalmi szabályai.

Mintadokumentumok készítése

3.7.2.6.3 Gyermekotthoni dokumentáció ismeretei

A gyermekotthon alapidokumentációja, szabályzatai

A gyermek fejlődésének dokumentálása

Információszerzési lehetőségek a gyermek előéletéből

Élettörténeti könyv vezetése

Információszerzés módjai, a hiányzó adatok pótlásának lehetőségei

Az eseménynapló vezetésének szabályai

Különleges események jelzése, dokumentálása

A kapcsolattartás dokumentációja

Pénzkezelési dokumentáció a gyermekotthonban

A gyermekvédelmi nyilvántartási dokumentációs rendszer megismerése, kitöltésének személyi és időbeli szabályai, gyakorlata

3.7.2.6.4 A kisgyermek megfigyelése

A témakör a bölcsődei nevelés során az egyéni bánásmódot biztosító módszerét tárgyalja.

A gyermekekre lebontott egyéni szintű nevelési tervezés alapja a gyermek megfigyelése és a tények fejlődési naplójában való rögzítése. A témakört az alábbi témákban kerül feldolgozásra:

Tervezés értelmezése a bölcsődei nevelésben

Csoportra irányuló tervezés célja, szereplői, tartalma, rögzítése

Az egyénre irányuló tervezés célja, szereplői

A megfigyelés fogalma

A megfigyelő személye

A megfigyelés technikai eszközei

A megfigyelés, mint az egyéni bánásmód eszköze

A megfigyelés feltételei

A megfigyelést segítő anamnézis felállítására szolgáló módszerek

A szülővel való találkozás során a gyermek megismerését elősegítő kérdések
A család nevelési stílusát, szokásainak megismerését segítő kérdések
A gyermek és a család megismerését nehezítő körülmények
A gyermek megismerését és a kapcsolatfelvételt nehezítő és segítő körülmények
A megfigyelés területei, szempontsora a bölcsőde szakmai dokumentációjának útmutatója alapján
Fejlődési napló vezetése, elemzés, reflexió
Támogató lehetőségek a különböző fejlődési területeken
Csoportbontásokban mintadokumentum készítése egy 8-, 24-, és 36 hónapos gyermekről, amit csoportos módszertani feldolgozás követ.

3.7.3 Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában tantárgy 135/126 óra

3.7.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy olyan készségek elsajátítását célozza meg, amelyek birtokában a tanulók képessé válhatnak az önmenedzselésre, záródolgozatok megírására, a csoport kohézió megismerésére, az erre alkalmazott módszerek etikus alkalmazására, az eredmények tényekre alapozott elemzésére, közlésére, továbbá az önálló adatfeldolgozásra, reflexióra.

3.7.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú szociális vagy pedagógus végzettséggel, valamint bölcsődei gyakorlattal rendelkező pedagógus, pszichológus, fejlesztő pedagógus

3.7.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

9-10. évi magyar nyelv és irodalom nyelvi tartalmak

3.7.3.4 A képzés órakeretének legalább 60%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A jogszabályoknak és a szakmai etikai normáknak megfelelően kezeli a családokkal és a gyermekkel kapcsolatos személyes adatokat, információkat.	A gyermekellátással kapcsolatos adatok kezelése és a tények rögzítési technikája.	Teljesen önállóan	Nyitott és befogadó a kisgyermeknevelés területének és gyakorlatának új eredményei iránt. Objektíven a tényekre alapozva végez adatelemzést.	Digitális jogtár használata.
Kutatási tervet készít	Adatforrások ismerete.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.	Szövegszerkesztő, Excel táblázatkezelő használata.

Ismerteti, bemutatja azokat a pedagógiai adat-forrásokat, amelyeket prezentációinak, dolgozatainak készítésekor használhat.	Könyvtárhasználat, digitális forrásoldalak ismerete.	Teljesen önállóan	tésére, erre munkatársait is motiválja, támogatja.	Kereső szolgáltatások használata.
Portfóliót készít	Informatika	Teljesen önállóan		Digitális képek, prezentáció készítése.
Kérdőívet szerkeszt.	Kérdőív készítésének szempontjai.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő, Excel táblázatkezelő használata.

3.7.3.6 A tantárgy témakörei

3.7.3.6.1 A pedagógiai kutatás jellemzői

A témakör rávilágít a tudatos objektív, tényekre alapozott kutatás jellemzőire, a téves következtetések veszélyére, az alábbi témákon keresztül:

A tudatos és rögtönzött megismerés

Tapasztalati valóság

Konszenzuális valóság

Általánosítás és sztereotípiák

Fantázia és realitás szerepe a megfigyelésben

A kutatás etikai vonatkozásai

Érzelmi intelligenciát fejlesztő élménytechnikák (kártyák, filmek)

3.7.3.6.2 A pedagógiai kutatás lépései

A témakör sorra veszi a kutatás lépéseit.

A kutatás céljának meghatározása

Módszerválasztás

Hipotézis a kutatásban

Kutatási terv készítése

Mintavétel, adatvédelem

Forráskutatás

Adatok feldolgozása

Összegzés, reflexió készítésének szempontjai

IKT eszközökkel támogatott könyvtári élményalapú kutatás: A kisgyermeknevelés története témakörben

3.7.3.6.3 Hogyan készítsünk portfóliót

A témakör célja megtanítani a diákokat önmaguk képviselőre, erősségeik hangsúlyozására az alábbi témákon keresztül:

A portfólió fogalma, célja

Digitális portfólió

A portfólió lehetséges képi tartalmai

Készítsünk portfóliót! szempontjai:

Önmagáról - bemutatkozás

Céljaim, vágyaim

Büszke vagyok arra...

Tanulmányaimban fontos

Reflexió

3.7.3.6.4 Szociometria készítésének gyakorlata

Mi a szociometria?

Alapelvei

Nyílt és zárt kérdések

Kérdőív összeállításának szempontjai

Csoportszerkezet típusai

Szerepek a csoportban

A népszerűséget meghatározó tényezők

Bölcsődei csoportra jellemző kapcsolatok

Szociometria készítése bölcsődei csoportban

3.8 Családpedagógiai ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

284/258 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A tanulók pályaszocializációjának, szakmai identitásának elősegítése, annak a hitvallásnak a közvetítése, amelyben a bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. A család a társadalom legkisebb, meghatározó egysége. A család jelene, értékrendje, viselkedési normái és hagyományai a jövőbeni generáció életének meghatározói. A tanulási terület fókuszában a Bölcsődei nevelés - gondozás országos alapprogramja áll. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését - gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg. A tanulási terület első tantárgya felidézi az alapképzésben tanultakat, ezt követően a családot, mint rendszert tárgyalja, amelyből rávezeti a diákot a felelős kapcsolattartási módszerek alkalmazására.

3.8.1 Pszichológiai és pedagógiai ismeretek tantárgy

72/72 óra

3.8.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

Az alapképzésben tanult ismeretekre építve bővíteni a diák ismereteit az emberi pszichikumról, a személyiségről, a személyiség fejlődéséről és a társas érintkezés sajátosságairól.

3.8.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú végzettséggel és legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szakvizsgázott bölcsődében dolgozó pedagógus, pszichológus, felsőfokú végzettséggel rendelkező mentálhigiénés szakember, családpedagógus

3.8.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az alapképzés személyiségfejlesztés viselkedéskultúra témaköre.

Egészségügyi alapismeretek: Egészségkultúra, család és szociálpszichológia témaköre

3.8.1.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.8.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Bemutatja a személyiség fejlődésének összetevőit, alapvető össze-függéseit a szocializációs hatásokkal.	Személyiségpszichológia, fejlődéslélektan és szociálpszichológia	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik önismertetének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés, tanulás, prezentációs technikák

A szakmai szerepek és feladatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében megfogalmazza saját szerepvállalását.	A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői	Teljesen önállóan	nyitott a környezet visszajelzéseire. A személyiségfejlődés sajátosságainak ismeretében képes olyan nevelési helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.	
Értelmezi a társadalompolitikai és szociálpolitikai jelenségeket, alapfogalmakat, alapvető összefüggéseket	Társadalompolitikai és szociálpolitikai ismeretek.	Teljesen önállóan		
A szakterület szempontjából fontos információforrásokat és azok felhasználásának lehetőségeit, etikus alkalmazását végzi.	Szakirodalmi jegyzék használata.	Teljesen önállóan		Online kereső funkciók használata.
Életkori sajátosságok, egyéni képességek figyelembevételével be tudja vonni a gyermeket a mindennapi tevékenységekbe, segíti a pozitív önértékelés fejlődését.	Fejldéslélektan. A nevelés hatása a gyermek személyiségének fejlődésére.	Teljesen önállóan		

3.8.1.6 A tantárgy témakörei

3.8.1.6.1 A személyiség fejlődéséről tanult alapismeretek összefoglalása

A szocializáció fogalma

Az ember életkori fejlődésének szakaszai

Az emberi pszichikum fejlődésének, érésének folyamata

A szenzomotoros és a kognitív fejlődés menete

Az anya-gyerek kapcsolat jelentősége a gyermek érzelmi, szociális és értelmi fejlődésében

A motiváció, az érzelem és az akarat összefüggései és fejlődésmenete

A személyiség fogalma

Személyiségtípusok

A szükségletek rendszere

Az egyéni fejlődést befolyásoló tényezők hatása a személyiségfejlődésre

A személyiség szerkezete, alakulása a kultúra, a család és a kortárs csoport hatására

Énkép, éntudat, önértékelés, játszma, elhárító mechanizmusok

Az érett, felnőtt személyiség fogalma és aspektusai

Személyiségzavarok és a deviáns viselkedés

Személyiséglelét befolyásoló tényezők: szociokulturális környezet, empátia, önértékelés, intellektuális, emocionális jellemzők

3.8.1.6.2 Szociálpszichológiai ismeretek

A szociálpszichológia témaköre a diák számára egy felismerése annak, hogy a körülményeknek és főleg a társas tényezőknek meghatározó szerepük van az ember fejlődésében, viselkedésében. Az alábbi témákon keresztül kerül feldolgozásra:

A szociálpszichológia fogalma, tárgyköre

A csoport hatása az egyénre, csoportközi viszonyok, a verbális, nonverbális és a meta-kommunikációs jelzések érvényesülése és hatása

A csoport szerepe az elsődleges és a másodlagos szocializációban

Csoportdinamikai jelenségek és folyamatok

Szociális identitás kialakulása, szociális tanulás

A sztereotípiák, stigmák, az emberi vonzalmak és taszítások, játszmák

Élménypedagógia játszmaelemzés: Eric Berne: Emberi játszmák

Az előítélet kialakulása és okai

Az előítéletek csoportfolyamatokat befolyásoló hatása

Az egyéniség elvesztése a csoportban

Társas kölcsönhatás és befolyásolás lélektani folyamatai

Az attitűd fogalma, funkciói.

A kognitív diszsonancia elmélete (Festinger).

Elhárító mechanizmusok (S. Freud és Anna Freud).

Az egyéni bánásmód jelentősége a nevelésben

3.8.2 Családi mentálhigiéné tantárgy

108/93 óra

3.8.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy célja, hogy megismertesse a diákot, a család lelki egészségének alapfogalmaival, megalapozza a mentálhigiénés szemléletmódot.

A család lelki egészségének feltétele, hogy valamennyi – reprodukciós, gazdasági, szocializációs, érzelmi és gondoskodási – funkcióját megfelelően ellássa és lelkileg gazdagító, biztonságos fészket biztosítson.

3.8.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú végzettséggel és legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szakvizsgázott bölcsődében dolgozó pedagógus, pszichológus, felsőfokú végzettséggel rendelkező mentálhigiénés szakember, családpedagógus

3.8.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik a természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pszichológia és a nevelés elméleti tartalmakhoz.

3.8.2.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.8.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Reális képet alakít ki a gyermekekről és környezetükről.	Kisgyermekkorai nevelési ismeretek.	Teljesen önállóan	A szakmai feladatok megoldásában együttműködik a családdal, munkatársaival, szakemberekkel. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, szakmai felkészültségével és alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz. Szakmai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan végzi. Elhivatott a munkáját meghatározó intézményi dokumentumok megismerésében, alakításában. Munkáját mindig a gyermeki személyiség tisztelete határozza meg.	
Felismeri a nevelési folyamat pszichológiai, szociológiai, kulturális meghatározottságát, és adaptív módon felhasználja a gyermek fejlődésének támogatásában.	Nevelési ismeretek.	Instrukció alapján részben önállóan		
Tervei készítése során figyelembe veszi a szakmai és az intézményi belső elvárásokat, valamint a nevelési területeket.	Szakmai program tartalma. Napirend módszertani levél.	Instrukció alapján részben önállóan		Szövegszerkesztés, ppt készítése.
Ismerteti a sajátos igényekhez igazodó változatos személyiségfejlesztési módszereket, technikákat.	Nevelési módszerek.	Instrukció alapján részben önállóan		
A szakterületét érintő szakszövegek pontos értelmezése alapján szakmai megbeszélést folytat.	Alapprogram ismerete	Teljesen önállóan		Digitális elérhető szakanyagok felkutatása, használata.
Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz mind a tevékenységek, mind a tanácsadási folyamat során.	Kommunikációs ismeretek	Teljesen önállóan		Online kapcsolattartási formák alkalmazása.

3.8.2.6 A tantárgy témakörei

3.8.2.6.1 A családról szerzett alapismeretek összefoglalása

A család fogalma

Család típusok, szerepek

A család rendszere

A család reprodukciós funkciója

A család gazdasági funkciója

A család szocializációs funkciója

A család érzelmi támogató funkciója

A család idősgondozó funkciója
A család életciklusai és folyamatai

3.8.2.6.2 Családi mentálhigiéné

A mentálhigiéné fogalma
Házasság, döntések, felelősség és érettség a gyermekvállalásnál
A család, mint a mentálhigiéné tárgya
A család lelki egészségének összetevői
Szülővé válás
Szeretet, összetartozás, biztonság, egymás iránti felelősség a családban
Családi kommunikáció, szabályok
A család társadalmi lelki támogatása (családi életre nevelés, várandósgondozás, gyermek nevelését segítő preventív, korrekatív ellátások, kríziskezelés)

3.8.2.6.3 A család elégtelen működése

Gyermek az összeomló kapcsolatban, a család széthullása
A válás, az új házasság, új gyermekek (testvérek) hatása a személyiségre
Gyermek veszélyeztetettsége: az elhanyagolás és a bántalmazás
Az elhanyagolás fajtái, lehetséges okai, formái, pszichoszomatikus jelzések
A gyermekbántalmazás fajtái, lehetséges okai, formái, pszichológiai aspektusai, tünetei
témakör részletes kifejtése
A gyermekvédelmi jelzőrendszer feladatai, működése
A beavatkozást kiváltó jelzések a gyermek családjából történő kiemelését eredményező esetek
A családból való kikerülés traumája, megnyilvánulási formái
A régi környezet és kapcsolat elvesztése, a segítségnyújtás módjai a veszteség, a gyász feldolgozásában
A megváltozott környezet elfogadása, beilleszkedése

3.8.2.6.4 A kisgyermekkorai nevelés gyakorlata

A nevelés fogalma, célja, feladatai
A nevelési folyamat törvényszerűségei
A nevelési folyamat résztvevői
Nevelési módszerek
Nevelési stílusok és hatásuk a gyermekre
A kettős nevelés fogalma, következménye
A kisgyermekkor hatása az egyén életének alakulására
A családi nevelés fontossága és elsődlegessége
Az erkölcs kialakulása, fejlődése.
Az erkölcsi fejlődés szakaszai (Piaget, Kohlberg).
A szabálytudat fejlődése
A szerep szociálpszichológiai elemzése. Státusz és szerep.
Szerepelvárások és szerepkonfliktusok.
Nemi szerepek és a pszichoszexuális fejlődés
Társkapcsolatok a bölcsődében
Tudatos tervezés és rugalmasság a nevelőmunkában
A gondozás és a nevelés elválaszthatatlansága és összefüggései
A nevelési folyamat jellemzői, a kisgyermeknevelő gyermekhez való viszonya

3.8.3 Családközpontú nevelés a bölcsődében tantárgy

104/93 óra

3.8.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A kisgyermeknevelő nevelői munkája csak akkor lehet eredményes, ha megismeri a családi hátteret, feltérképezi a család erősségeit, gyengeségeit. Munkájában a család erősségeire épít, szükség esetén tapintatosan korrigálja, alakítja a helytelen szokásokat, téves ismereteket. Mindezek megvalósításához ismernie kell a szülői kompetencia támogatásának módszereit, elveit.

3.8.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú végzettséggel és legalább 3 év gyakorlattal rendelkező szakvizsgázott bölcsődében dolgozó pedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, családpedagógus.

3.8.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom (kommunikáció) a társadalomismeret (család) tartalmaihoz.

3.8.3.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.8.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A csoport sajátosságainak ismeretében támogatja a családokat és segíti a gyermekeket a szocializációban.	Szocializáció folyamata, színterei. A családdal történő kapcsolattartás formái	Instrukció alapján részben önállóan	Szakmai tevékenysége során biztonságos, elfogadó légkör megteremtésére törekszik. A családok felé egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítéletmentességre vonatkozó értékeket közvetít. A családot partnernek tekinti a nevelésben, a gyermek jogai elsődleges számára. Törekszik arra, hogy személyét a gyermek elfogadja. Megbeszéléseket tervez, szervez, tudatosan alakít közösséget.	
Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.	Szociálpszichológia konfliktus témaköre.	Teljesen önállóan		
A kisgyermek nevelése, során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.	Kisgyermekkor nevelési módszerei. Nevelési terv készítése.	Teljesen önállóan		Word szövegszerkesztő és Excel táblázatkezelő használata.
Tevékenységeiben a kisgyermek életkorából és ellátási szükségletéből következő fejlődéslélektani jellemzők tudása tükröződik.	Fejlődéslélektan	Teljesen önállóan		

A gyermek szüleinek adott visszajelzései rendszeresek a gyermek személyiségének elfogadását tükrözik.	Kommunikációs ismeretek. Kongruencia, asszertivitás témakör. Kapcsolattartás módszerei, etikája.	Teljesen önállóan		
Tisztában van a fejlődési folyamatok alapelveivel, és képes saját munkamódszereit ezek figyelembevételével végezni.	Alapprogram ismerete.	Teljesen önállóan		
Alkalmazza a szakterületi protokollokat.	Szakterületi protokollok ismerete.	Teljesen önállóan		
Felismeri a családok kommunikációs sajátosságait, és ehhez igazodva alakítja ki kommunikációját.	Kommunikáció ismeretei.	Teljesen önállóan		Közösségi kommunikációs oldalak használatát.
Különböző szituációkban nyílt és hiteles kommunikációt folytat, felismeri és értelmezi kommunikációs nehézségeit, és ezen a téren önmagát fejleszti.	Kommunikáció ismeretei. Kapcsolatfelvétel formái, szabályai	Teljesen önállóan		
Ismerteti a család megfigyelésének szempontjait	A családdal történő kapcsolattartás szükségessége, jelentősége.	Teljesen önállóan		

3.8.3.6 A tantárgy témakörei

3.8.3.6.1 A nevelés-gondozás alapelvei

A témakör a Bölcsődei nevelés - gondozás országos alapprogramja alapján tárgyalja a 10 alapelvet és adaptálását a gyakorlatban, az alábbi témakörökben:

Az Alapprogram célja

Az Alapprogram szemlélete

A család rendszerszemléletű megközelítése

A koragyermekkorai intervenciók szemlélet befogadás

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A biztonság és a stabilitás megteremtése

Fokozatosság megvalósítása

Egyéni bánásmód érvényesítése

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

3.8.3.6.2 A szülői kompetencia támogatása

Partnerség a kisgyermek nevelésében

Az intézmény arculatának, szakmai értékeinek képviselése

A szakmai tudás és az önismeret szerepe a kisgyermeknevelő hivatásában, kompetenciák

A megjelenés, viselkedés, öltözet illemtana

Kapcsolattartás jelentőség

A sajátos kommunikációs jelzések értelmezése, tolerálása

A saját kommunikáció kontrolálása és hatótényezőinek felismerése

A nyílt és kongruens kommunikáció gyakorlása

A metakommunikációs jelek értelmezése

A kommunikációs zavarok és a kommunikációt zavaró körülmények felismerése

A kapcsolattartás dilemmái: együttműködés elvárása - gyermek érdekeinek képviselése

Szituációs feldolgozás: Szülők és kisgyermeknevelők csoportja érvel egymással a reggeli közben való érkezés dilemmájáról.

3.8.3.6.3 Kapcsolattartási formák

A témakör a bölcsődei módszertani levelekben és a standardban leírt szülőkkel történő kapcsolati formációkat tárgyalja, az alábbi témakörökben:

A gyermek jogai a bölcsődei nevelésben

A szülő jogai és kötelessége - az együttműködés lélektana

Első találkozás a bölcsődében

Szülői értekezlet a bölcsődében

Családlátogatás

Szülővel történő beszoktatás

Napi találkozások

Szülőcsoportos beszélgetés

Egyéni beszélgetés

Közös programok a családokkal

Családi füzet vezetése

Tájékoztatás és információ adás formái, kisgyermeknevelő kompetenciája

A gyermekek ellátásában kompetens dolgozók összehangolt munkájának jelentősége

A modern technikai eszközök használatának előnyei

IKT eszközök etikus használata a kapcsolattartásban

A szülői érdekképviselői fórum működése

4 RÉSZSZAKMA

5 EGYEBEK

TARTALOM

1 A SZAKMA ALAPADATAI.....	1
2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA.....	1
3 A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA.....	9
3.1 Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület.....	9
3.1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy 18/18 óra	9
3.2 Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület (technikus szakmák esetén)	11
3.2.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy 62/62 óra	11
3.3 Szociális ágazati alapoktatás megnevezésű tanulási terület.....	15
3.3.1 Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy 144/144 óra	15
3.3.2 Pszichológia tantárgy 72/72 óra.....	18
3.3.3 Egészségügyi ismeretek tantárgy 72/72 óra.....	20
3.3.4 Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy 54/54 óra	23
3.3.5 Társadalomismeret tantárgy 72/72 óra.....	26
3.3.6 Szociális ismeretek tantárgy 144/144 óra	28
3.4 Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek megnevezésű tanulási terület...31	31
3.4.1 A gyermekek védelmének rendszere tantárgy 98/98 óra	31
3.4.2 A bölcsődei ellátás szervezési feladatai tantárgy 72/72 óra	34
3.4.3 Otthont nyújtó ellátások tantárgy 72/72 óra	36
3.5 Szakmai készségfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése megnevezésű tanulási terület.....	39
3.5.1 Tanulástechnikai módszerek, tanulástechnikai gyakorlat tantárgy 36/36 óra	39
3.5.2 A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában tantárgy 72/72 óra	42
3.6 A csecsemő- és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata megnevezésű tanulási terület	45
3.6.1 Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése tantárgy 108/108 óra ...	45
3.6.2 A játéktevékenység fejlődése tantárgy 178/173 óra	48
3.6.3 A kisgyermek gondozása tantárgy 180/180 óra	51
3.6.4 A kisgyermek táplálása tantárgy 72/72 óra	54
3.6.5 Beteg gyermek ápolása a bölcsődében tantárgy 108/108 óra	57
3.7 Differenciált szakmai ismeretek megnevezésű tanulási terület	62
3.7.1 Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy 62/62 óra.....	62
3.7.2 Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai tantárgy 139/139 óra	65

3.7.3 Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában tantárgy	
135/126 óra	68
3.8 Családpedagógiai ismeretek megnevezésű tanulási terület.....	71
3.8.1 Pszichológiai és pedagógiai ismeretek tantárgy 72/72 óra	71
3.8.2 Családi mentálhigiéné tantárgy 108/93 óra	73
3.8.3 Családközpontú nevelés a bölcsődében tantárgy 104/93 óra	76
4 RÉSZSZAKMA	78
5 EGYEBEK	78